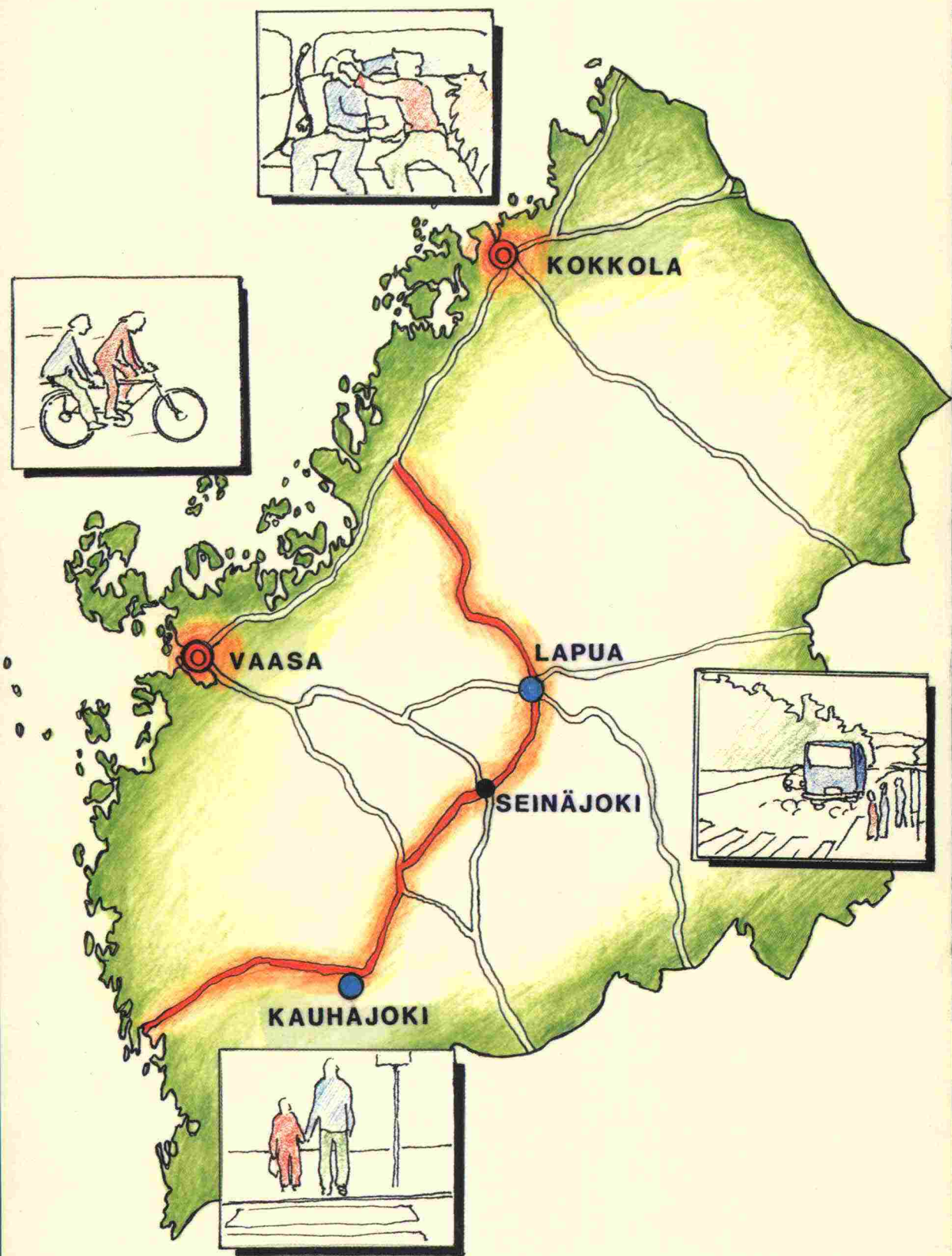

Vaasan läänin liikenneturvallisuustyön kehittäminen

08 TIEL/VAA

Tielaitos
Kirjasto

Doknro: 940880
Nidenro: 941182

Kansikuva:

Vaasan läänissä tapahtuu eniten onnettomuuksia Kokkolan ja Vaasan seuduilla sekä kantatiellä 67. Huono liikennekäyttäytyminen lisää onnettomuusriskiä. Työssä ovat mukana Kauhajoki ja Lapua kokeilukuntina. Seinäjoella ja Nurmossa on jo aikaisemmin kehitetty liikenneturvallisuustyötä.

Vaasan läänin liikenneturvallisuustyön kehittäminen

1994

Vaasan tiepiiri
Vaasan lääninhallitus
Liikenneturva
Liikenneministeriö
Lapuan kaupunki
Kauhajoen kunta
LTT-Group Oy

ALKUSANAT

Vaasan läänin liikenneturvallisuustyön kehittäminen käynnistettiin elokuussa 1993 Vaasan lääninhallituksen ja Vaasan tiepiirin aloitteesta. Työhön kytkettiin kaksi kokeilukuntaa: Kauhajoki ja Lapua. Nämä kunnat kuuluvat läänin onnettomuusalttiimpiin kuntiin ja niistä löytyi halukkuutta osallistua työhön. Kokeilukunnissa saatua kokemusta hyödynnetään jatkossa muissa kunnissa. Liikenneministeriön aloitteesta työhön liittyi myös liikenneturvallisuustyön seuranta- ja arviointimenetelmien kehittäminen.

Valtioneuvosto teki vuonna 1993 periaatepäätöksen liikenneturvallisuustyön kehittämiseksi vuosiksi 1993-96. Yhtenä alueellisena liikenneturvallisuustyön toimenpiteenä oli laatia läänikohtaiset liikenneturvallisuustyön suunnitelmat ja koordinoida niiden toimeenpano lääninhallitusten ja läänin neuvottelukuntien yhteydessä.

Lääninneuvottelukunnan liikennepoliittinen jaosto perusti erillisen liikenneturvallisuustyöryhmän suunnittelemaan ja kehittämään läänin ja kuntien liikenneturvallisuustyötä. Työryhmän puheenjohtajana toimi läänin neuvottelukunnan jäsen Marja-Terttu Saari ja sihteerinä liikennepoliittisen jaoston sihteeriksi Eero Siikavirta.

Työryhmän jäsenet ovat:

suunnittelupäällikkö, puh.joht. Marja-Terttu Saari	Seinäjoen kaupunki
liikennesuunnittelija, sihteeriksi Eero Siikavirta	Vaasan lääninhallitus
suunnittelija Raimo Koivisto	Vaasan lh/sos. ja terv.os.
koulutoimen tarkastaja Pauli Rautama	Vaasan lh/koulutus- ja kultt.os.
läänin komisario Jouko Fräntilä	Vaasan lh/turv.os.
ylitarkastaja Jouko Nurmi	Vaasan lh/ympäristös.
liikenneturvallisuusinsinööri Jouko Ketola	Vaasan tiepiiri
aluetoimistopäällikkö Lauri Katila/	
osastonjohtaja Matti Järvinen	Liikenneturva
katsastusaseman päällikkö Reijo Mäkeläinen	Autokatsastusasema
tarkastaja Reima Ala-Salmi	Vaasan työsuojelupiiri
osastopäällikkö Sulo Kantojärvi	Kauhajoen kunta
kaupungininsinööri Ahti Latvala	Lapuan kaupunki

Kehittämistyön rahoituksesta vastasivat Vaasan tiepiiri, Liikenneturva, liikenneministeriö, Lapuan kaupunki ja Kauhajoen kunta. Konsulttina on toiminut LTT-Group Oy, jossa työtä ovat DI Reijo Lehtisen valvonnassa tehneet DI Christel Kautiala ja DI Kimmo Heinonen.

Liikenneturvallisuustyön yhdys- ja vastuuhenkilöt sekä muut työhön osallistuneet henkilöt lääninhallituksessa ja kokeilukunnissa ovat liitteessä 1.

TIIVISTELMÄ

Nykytilanne

Vaasan läänin liikenneonnettomuuksissa kuolee tai loukkaantuu vuosittain yhteensä noin 1000 ihmistä. Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista noin puolet tapahtuu taajamissa. Vaasan läänissä tapahtuvien onnettomuuksien kustannukset olivat vuosina 1990-92 keskimääräisen henkilövahinko-onnettomuuden hinnalla laskettuna noin 730 Mmk vuodessa.

Vaasan läänissä on liikenneturvallisuustyötä tehty läänintasolla jo vuosia. Eri tahoilla on kuitenkin ollut erilaisia tavoitteita ja työskentelytapoja eikä työtä ole koordinoitu. Tämän työn tarkoituksena on luoda jatkuva liikenneturvallisuustyön suunnittelu- ja seurantajärjestelmä Vaasan lääniin sekä mukana oleviin kuntiin.

Tavoitteet

Kehittämistyön alkuvaiheessa asetettiin määrälliset ja toiminnalliset tavoitteet. Läänin onnettomuuksien vähentämistavoitteet perustuvat liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunnan tekemään suositukseen. Tavoitteiden asettamisen yhteydessä on huomioitu uudet, alhaisemmat vuonna 1993 laaditut liikennemääräennusteet vuodelle 2000. Vaasan läänin tavoitteeksi asetettiin, että läänissä tapahtuu vuonna 2000 korkeintaan 440 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, jolloin onnettomuuskustannussäästöt ovat vuonna 2000 noin 410 Mmk.

Toiminnan tavoitteiksi asetettiin pitkällä aikavälillä:

- jatkuvan liikenneturvallisuustyön käynnistäminen sekä työn organisointi lääni- ja kuntatasolla
- yhteistyöverkon luominen lääni- ja kuntatasolla
- järjestelmän laajentaminen läänin kaikkiin kuntiin
- liikenneturvallisuustyön kehittäminen ja avainhenkilöiden kouluttaminen
- tiedotustoiminnan kehittäminen
- vuosittain seuraavan vuoden teemojen määrittäminen 31.8. mennessä.

Organisaatio

Lääninneuvottelukunnan liikennepoliittinen jaosto on perustanut erillisen liikenneturvallisuustyöryhmän suunnittelemaan ja kehittämään läänin ja kuntien liikenneturvallisuustyötä. Läänin liikenneturvallisuustyöryhmässä on edustajia lääninhallinnon eri osastoilta ja lääninhallituksen ulkopuolelta edustajat tiepiiristä, työsuojelupiiristä, katsastustoimesta sekä Liikenneturvasta.

Eri osastojen sisällä on perustettu sektorikohtaiset pienryhmät, joissa on edustajat eri toimintasektoreilta. Kokeilukuntiin on vastaavalla tavalla muodostettu työryhmät sekä hallintokunnissa erilliset pientyöryhmät. Tulevaisuudessa on tarkoitus muodostaa kaikkiin kuntiin vastaavat organisaatiot sekä yhteistyöverkko lääni- ja kuntatasolle.

Liikenneturvallisuustoiminnan kehittäminen

Läänintason eri organisaatioiden tehtävänä on koordinoida ja ideoida läänin liikenneturvallisuusasioita. Liikenneturvallisuustyö tulee liittää osaksi muuta toimintaa, johon se luontevasti voidaan kytkeä (koulutus, kampanjat, kuntaneuvottelut jne).

Sektorikohtaisissa pienryhmissä laadittiin toimintasuunnitelmat vuodelle 1994. Suunnitelmissa panostetaan kuntien tukemiseen liikenneturvallisuustyössä. Liikenneturvallisuusasioita otetaan mahdollisuuksien mukaan esiin kuntaneuvotteluissa, muissa tilaisuuksissa ja läänin kampanjoissa. Eri organisaatiot pyrkivät sisällyttämään koulutustilaisuuksiin liikenneturvallisuusasioita.

Kunnissa liikenneturvallisuustyötä tulee tehdä läänintasolla asetettujen tavoitteiden pohjalta. Liikenneturvallisuustyö tulee liittää toimintaan, johon se luontevasti sopii.

Kokeilukunnissa toiminta on lähtenyt käyntiin työryhmissä ja hallintokunnissa. Yhteistyö eri hallintokuntien välillä on tehostunut ja näkemykset liikenneturvallisuustyön laajuudesta parantuneet. Hallintokunnissa laaditut toimintasuunnitelmat sisältävät erilaisia toimintamuotoja.

Useimmissa hallintokunnissa toiminta on aloitettu kouluttamalla omaa henkilökuntaa mm. käyttäytymään itse esimerkillisesti liikenteessä. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvassa toiminnassa on keskitytty itse tekemisen kautta oppimiseen yhtä aikaa varsinaisen opetuksen kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

ALKUSANAT	
TIIVISTELMÄ	
SISÄLLYSLUETTELO	4
KUVALUETTELO	5
1. LIIKENNETURVALLISUUSTILANNE VAASAN LÄÄNISSÄ	7
2. LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN NYKYTILANNE	10
2.1 Läänintason liikenneturvallisuustyö	10
2.2 Kuntatason liikenneturvallisuustyö	12
2.2.1 Yleistä	12
2.2.2 Lapuan nykyinen liikenneturvallisuustyö	12
2.2.3 Kauhajoen nykyinen liikenneturvallisuustyö	16
3. TAVOITTEET	19
3.1 Määrälliset tavoitteet	19
3.2 Toiminnalliset tavoitteet	20
4. LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN	21
4.1 Yleistä	21
4.1 Läänintason työ	21
4.2 Kuntatason työ	23
5. TOIMINTASUUNNITELMAT VUODELLE 1994	25
5.1 Läänintason toimintasuunnitelmat	25
5.1.1 Lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto	25
5.1.2 Lääninhallitus, koulutus- ja kulttuuriosasto	25
5.1.3 Lääninhallitus, ympäristöosaston kaavoitustoimen vastuualue	25
5.1.4 Lääninhallitus, turvallisuusosaston poliisitoimen vastuualue	26
5.1.5 Katsastustoiminta	26
5.2 Kokeilukuntien toimintasuunnitelmat	27
5.2.1 Lapuan toimintasuunnitelmat	27
5.2.2 Kauhajoen toimintasuunnitelmat	30
6. TYÖN SEURANTAMENETELMÄT	33
7. JATKOTOIMET JA ARVIOINTI	34
7.1 Läänintaso	34
7.2 Kokeilukunnat	34
7.3 Työn laajentaminen muihin kuntiin	
8. LIITTEET	35

KUVALUETTELO

- 1.1 Henkilövahinko-onnettomuudet 1000 asukasta kohti Vaasan läänissä ja koko maassa vuosina 1980-1992
- 1.2 Vaasan läänin henkilövahinko-onnettomuuksien onnettomuustyyppit vuosina 1990-92
- 1.3 Eri ikäryhmien henkilövahinko-onnettomuudet v. 1990-92
- 2.1 Lapuan keskustassa Kauppakadun ja Lassilantien liittymässä tapahtuu useita onnettomuuksia vuosittain
- 2.2 Koulukadun ja Urheilukadun liittymässä on tapahtunut moottoripyöräonnettomuus
- 2.3 Lapuan keskusta
- 2.4 Havainnekuva Kauhajoen keskustan uusista tiejärjestelyistä
- 2.5 Kauhajoen keskustaajama ympäristöineen
- 3.1 Onnettomuusmäärien vähentämistavoite
- 4.1 Läänintason organisaatio
- 4.2 Kuntatason organisaatio
- 4.3 Liikenneturvallisuustyön aikataulu kunnissa
- 5.1 Liikennekasvatus tulee olla osa opetussuunnitelmassa

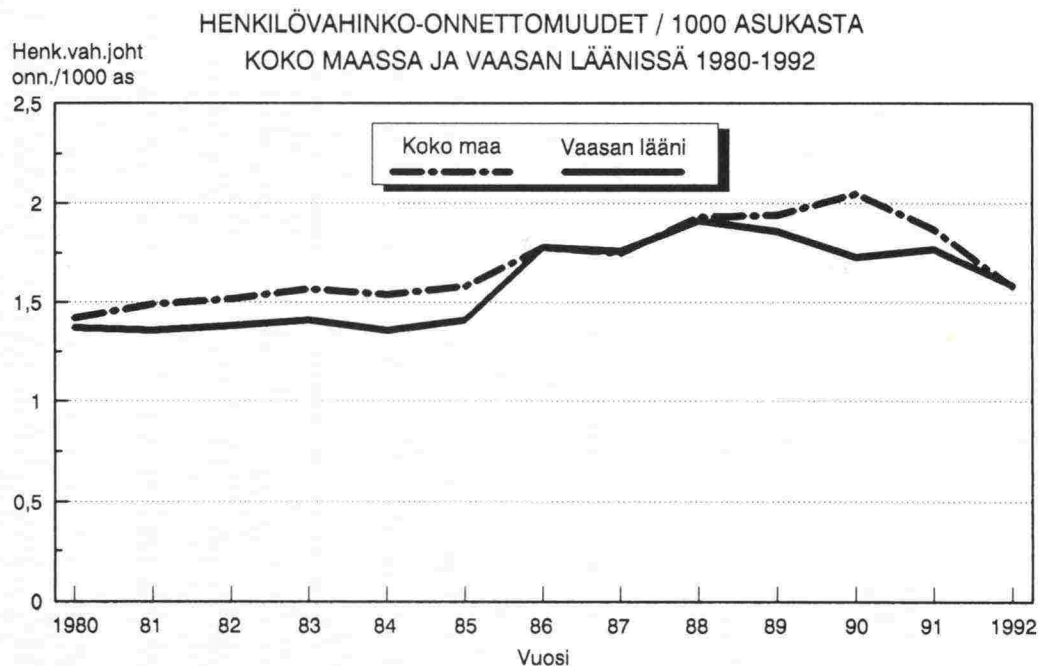

1. LIIKENNETURVALLISUUSTILANNE VAASAN LÄÄNISSÄ

1990-luvun kolmena ensimmäisenä vuonna Vaasan läänissä tapahtui vuosittain keskimäärin noin 760 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Niissä kuoli ja loukkaantui vuosittain yhteensä noin 1000 ihmistä (kuva 1.1).

1970-luvulla läänissä tapahtui lähes 1000 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta vuosittain. Niiden määrä laski tasaisesti 1970-luvun loppupuolella ja 1980-luvun alkupuolella tapahtui noin 600 onnettomuutta vuosittain. Onnettomuuskehitys 1980-luvun loppupuolella noudatti koko maan kehitystä.

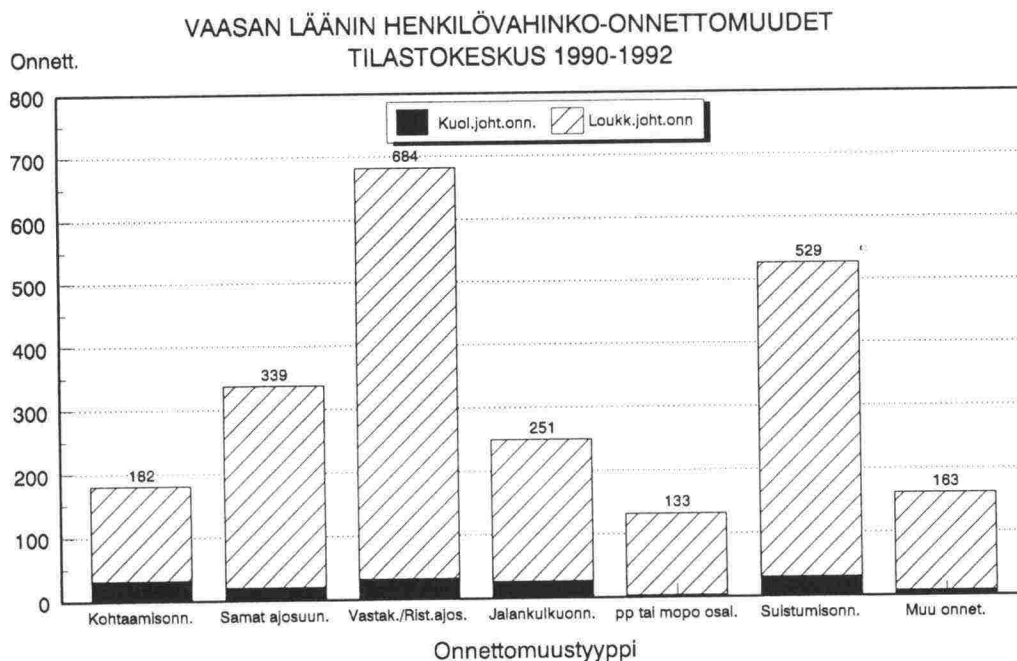
Vuosina 1990-92 Vaasan läänissä henkilövahinko-onnettomuuksia tapahtui yleisillä teillä ja taajamien ulkopuolella enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Yleisillä teillä niitä tapahtui noin 57 % ja kuntien katu- ja kaavateillä noin 42 %. Puolet niistä tapahtui taajama-alueella. Kuolemaan johtaneista onnettomuuksista tapahtui kuitenkin 72 % taajaman ulkopuolella.

Kuva 1.1 Henkilövahinko-onnettomuudet 1000 asukasta kohti Vaasan läänissä ja koko maassa vuosina 1980-1992.

Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista yleisin onnettomuustyyppi oli liittymäonnettomuudet, joissa ajoneuvoilla oli vastakkaiset tai risteävät ajosuunnat (noin 31 % henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista). Toiseksi yleisin oli suistumisonnettomuudet (23 %). Vaasan läänissä tapahtui koko maahan verrattuna hieman enemmän suistumisonnettomuuksia ja risteämisonnettomuuksia. Jalankulkuonnettomuuksia tapahtui sen sijaan vähemmän verrattuna koko maahan (kuva 1.2).

Henkilövahinko-onnettomuuksia tapahtui eniten kirkkaassa tai pilvipoutaisessa säässä (81 % onnettomuuksista). Päivänvalossa tapahtui 65 % ja pimeässä tai hämärässä 21 % onnettomuuksista. 51 % onnettomuuksista tapahtui paljaalla, kuivalla kelillä ja 28 % lumisissa, sohjoisissa tai jäisissä keliolosuhteissa.

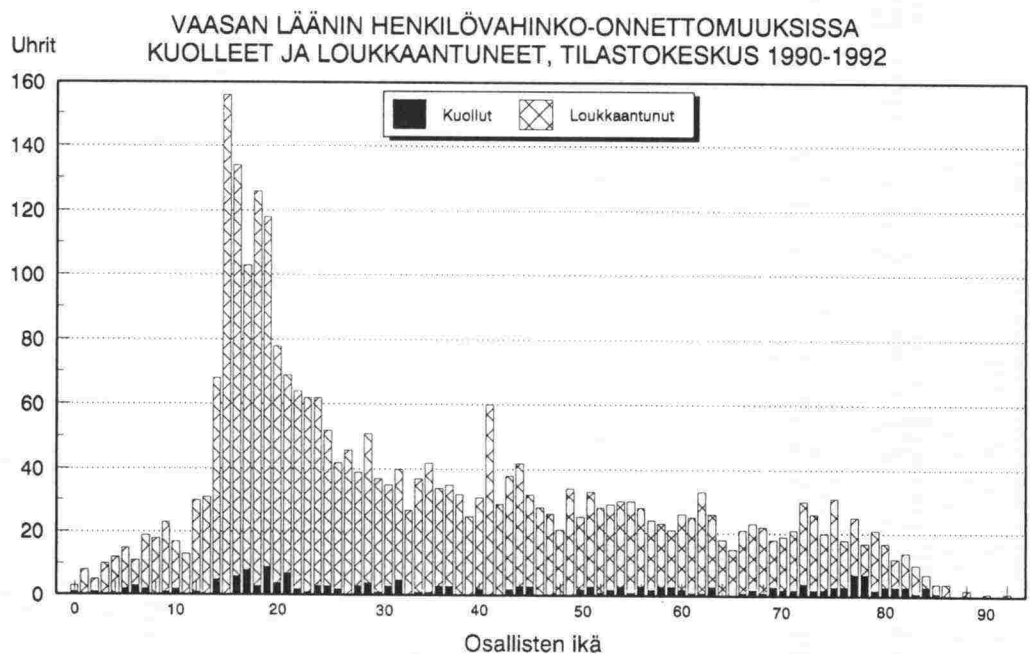
Kuva 1.2 Vaasan läänin henkilövahinko-onnettomuuksien onnettomuustyyppit vuosina 1990-92.

Henkilövahinko-onnettomuuksien uhreista 24 % oli 15-20 -vuotiaita. Läänissä tapahtui enemmän onnettomuuksia kuin koko maassa keskimäärin yli 64-vuotiaille ja 15-20 -vuotiaille (kuva 1.3).

Vaasan läänissä tapahtui eniten onnettomuuksia kantatiellä 67 (Kaskinen-Kauhajoki-Seinäjoki-Lapua-Kauhava-Ylihärmä-Alahärmä-Uusikaarlepyy) ja Kokkolan sekä Vaasan ympäristössä. Kantatiellä 67 tapahtui noin 9 % koko läänin henkilövahinko-onnettomuuksista ja noin 10 % kuolemaan johtaneista onnettomuuksista.

Vaasan läänissä tapahtuvien onnettomuuksien kustannukset olivat vuosina 1990-92 noin 730 Mmk vuodessa keskimääräisen henkilövahinko-onnettomuuden hinnalla laskettuna.

Onnettomuuksien kuntakohtainen tarkastelu on liitteessä 2.

Kuva 1.3 Eri ikäryhmien henkilövahinko-onnettomuudet v. 1990-92.

2. LIKENNETURVALLISUUSTYÖN NYKYTILANNE

2.1 Läänin tason liikenneturvallisuustyö

Vaasan läänissä on liikenneturvallisuustyötä tehty läänin tasolla jo vuosia. Eri tahoilla on kuitenkin ollut erilaisia tavoitteita ja työskentelytapoja eikä työ ole koordinoitua. Lääninhallituksen ja eräiden muiden aluetason organisaatioiden tehtävänä on ollut opastaa ja tukea kuntien toimintaa.

Sosiaali- ja terveysosasto

Sosiaali- ja terveysosasto ohjaa ja valvoo terveydenhuollon sekä raittius- ja sosiaalitoimen työn suunnittelua ja käytännön toteuttamista. Osasto järjestää erilaisia koulutustilaisuuksia yhdessä mm. Liikenneturvan kanssa. Teemoina ovat olleet mm. lasten turvallisuus autossa, lasten istuimet ja heijastimen käyttö. Järjestöyhteistyötä on lisäksi ollut Folkhälsanin, Mannerheimin lastensuojeluliiton ja Suomen Punaisen Ristin kanssa.

Raittius- ja sosiaalitoimen sektoreilla osasto on yleensä osallistunut valtakunnallisiin liikennekampanjoihin. Toimintaa on ollut noin joka toinen vuosi. Liikenneraittius on ollut keskeisin teema. Koulutustilaisuuksien järjestämisen lisäksi on jaettu materiaalia sekä julkaistu oma lehti (Nuorten vinkki), jossa on käsitelty mm. liikenneraittiusasioita. Yhteistyötä on ollut sekä Liikenneturvan että Alkon kanssa.

Koulutus- ja kulttuuriosasto

Osaston tehtäväkenttään kuuluu sekä koulujen että vapaa-aikasektorin asiat. Osaston tehtävänä on seurata ja ohjata koulujen opetusta. Osasto järjestää myös opettajille täydennyskoulutusta. Osasto osallistuu myös erilaisiin kampanjoihin ja teemapäiviin.

Paikallista liikennekasvatustyötä ovat haitanneet erilaiset ristiriidat yleis-, nuoriso- ja liikennekulttuurissa. Myönteisten mallien, seurannan ja palautteen vähyys heikentävät liikennekasvatuksen tehoa. Myös tavoiteristiriidat kodin ja koulun välillä ovat ongelmana liikennekasvatustyössä (liite 3).

Kaavoitustoimi

Kaavoitustoimen vastuualue tekee päätökset poikkeuslupa- ja kaava-asioissa sekä eräissä tieasioissa. Lisäksi kaavoitustoimen vastuualue antaa lausuntoja kaavoista ja tiesuunnitelmista. Menettely on muuttumassa siten, että tulevaisuudessa kunnat saavat enemmän päätösvaltaa rakentamis- ja kaava-asioissa. Läänin rooli on lähinnä antaa ohjeita kunnille.

Poliisitoimi

Lääninhallituksen poliisitoimen vastuualue ohjaa ja valvoo paikallispoliisin liikenneturvallisuustyötä. Poliisin tärkein osuus liikenneturvallisuustyössä on valvonta. Liikkuvalle poliisilla on poliisiorganisaatiossa päävastuu liikenneturvallisuustyöstä. Liikennevalvonta on poliisille jokapäiväistä ja se toteutetaan ennakkosuunnitelmien mukaisesti. Tavoitteena on riskikäyttäytymisen hallinta. Päähuomio kiinnitetään rattijuoppo-, ajonopeus- ja turvavyön käytön valvontaan. Paikallispoliisi käyttää työajastaan noin 10 % ja Liikkuva poliisi noin 70 % liikennevalvontaan.

Vaasan läänissä puhallutetaan tienkäyttäjiä noin 100.000 kertaa vuosittain. Vaasan läänissä on järjestetty myös valvontatiedotuskampanjoita (esim. kantatiellä 67 vuonna 1993) yhteistyössä mm. Liikenneturvan, Tielaitoksen ja tiedotusvälineiden kanssa.

Poliisi osallistuu myös liikennekasvatustyöhön pitämällä kouluissa oppitunteja sekä vieraillemalla erilaisissa tilaisuuksissa ja mm. päiväkodeissa.

Katsastustoimi

Katsastustoimen tehtäviin kuuluu ajoneuvojen katsastus sekä kuljettajakoulutus. Katsastustoimen tehtävänä on varmistaa, että liikenteessä ajaa mahdollisimman turvallisia kuljettajia turvallisilla ajoneuvoilla.

Katsastusasema on nykyisin liikelaitos. Katsastusasema suorittaa ajoneuvotarkastuksia tien päällä yhteistyössä poliisin kanssa. Opetuslupien voimakas lisääntyminen on aiheuttanut opetukseen laaturiskin. Katsastustoimen tehtäviin kuuluu myös autokoulujen valvonta sekä vaarallisten aineiden kuljettajakoulutus ja -tutkinnot. Nykyisin järjestetään myös ammattikuljettajille täydennyskoulutusta.

Liikenneturva

Liikenneturvan vastuualueena on liikenneturvallisuuskasvatus- ja tiedotustoiminta. Se tarjoaa kunnille ja järjestöille asiantuntija-apua, koulutusta ja aineistoa. Liikenneturva järjestää myös liikenneturvallisuuskampanjoita sekä valtakunnan että läänin tasolla. Liikenneturva tuottaa tilastotietoja onnettomuuksista ja turvallisuuskehityksestä.

Vaasan tiepiiri

Tiepiirissä liikenneturvallisuustyö on pääasiassa liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta. Nykyisin on pyritty kytkemään työhön myös kunnan kasvatuksellinen puoli ottamalla kuntakohtaisiin suunnitelmiin mukaan kaikki kuntien hallintokunnat. Vaasan tiepiiri on tehnyt yhteistyössä kuntien kanssa liikenneturvallisuussuunnitelmia jo yli puoleen Vaasan läänin kunnista. Myös aluetason organisaatioiden (mm. poliisin) kanssa yhteistyö on ollut tiivistä.

2.2 Kuntatason liikenneturvallisuustyö

2.2.1 Yleistä

Liikenneturvallisuustyö mielletään kunnissa usein kuuluvaksi pääasiassa tekniselle sektorille ja osittain koulutoimelle. Useat muutkin hallintokunnat käsittelevät kuitenkin liikenteen turvallisuuteen liittyviä asioita. Työtä tehdään kuitenkin yleensä ilman suunnitelmallisuutta ja yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa. Tie-donkulku eri hallintokuntien välillä on heikkoa ja liikenneturvallisuusmateriaalista on pulaa. Vaasan läänissä on kuntatason liikenneturvallisuustyötä kehitetty aikaisemmin Seinäjoella ja Nurmossa. Muualla Suomessa työtä on kehitetty muutamissa kunnissa mm. Uudenmaan ja Kymen lääneissä. Seuraavassa on esitelty lyhyesti Lapuan ja Kauhajoen nykyinen toiminta liikenneturvallisuustyössä.

2.2.2 Lapuan nykyinen liikenneturvallisuustyö

Sosiaalitoimi

Sosiaalitoimen liikenneturvallisuustyö on pääasiassa suoraan asiakkaiden kanssa tapahtuvaa neuvontaa jokapäiväisessä liikkumisessa. Lapsille ja vanhuksille työntekijät antavat neuvoja liikkumisesta tilannekohtaisesti muun työn ohessa. Päivähoidon piirissä oleville lapsille on olemassa liikenneaiheisia kirjoja ja kuvamateriaalia. Lisäksi lapsille jaetaan Liikennevilkkulehteä.

Sosiaalitoimi koki ongelmalliseksi keskustan kevytliikenteen järjestelyjen sekavuuden. Lasten ja vanhusten liikkuminen keskustan vilkaissa liittymissä ja tienylityspaikoissa oli jatkuvana huolenaiheena.

Sosiaalitoimi ei ole juurikaan tehnyt liikenneturvallisuustyötä yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Ainoastaan päivähoidon lapsille poliisi on ollut joskus puhumassa liikenneturvallisuuteen liittyvistä asioista.

Terveystoimi

Terveystoimen liikenneturvallisuustyötä on ollut mm. turvaistuinten lainaus toiminta, kouluterveyshuollossa ajokorttitarkastusten yhteydessä ja työterveyshuollon piirissä ensiaputaitojen parantamisessa. Terveystoimella ei juurikaan ole ollut liikenneturvallisuuteen liittyvää materiaalia käytettävissään.

Ajokorttitarkastusten yhteydessä olisi hyvä tilaisuus tehdä liikenneturvallisuustyötä, mutta ongelmana koettiin tarkastuksen kehittämisen vaikeudet. Terveystoimella ei myöskään mielestään ole ollut riittävästi tilastotietoa paikkakunnalla tapahtuvista onnettomuuksista.

Terveystoimella ei ole ollut mainittavaa yhteistyötä muiden hallintokuntien kanssa liikenneturvallisuustyöhön liittyvissä asioissa.

Koulutoimi

Koulutoimessa liikenneturvallisuustyö on satunnaista eikä sillä ole johdonmukaista linjaa. Koulunsa aloittavien oppilaiden vanhemmille jaetaan Liikenneturvan materiaalia. Osassa ala-asteen kouluja 1-2 luokan oppilaat eivät saa tulla pyörällä kouluun. Osalle kyläkouluista on pystytty hankkimaan jonkin verran polkupyöräkypäriä kylän yrittäjien avustuksella. Myös vanhempainilloissa on pyritty ottamaan liikenneturvallisuusasiaa esille.

Ala- ja yläasteella liikenneturvallisuusasioita on käsitelty kansalaistaidon ja ympäristöopin tunneilla oppikirjojen puitteissa sekä liikuntatunneilla. Vanhemmille oppilaille (lukio, ammattioppilaitokset ja ammattikoulut) liikenneturvallisuusasiat ovat olleet esillä tietoiskutyypisesti.

Koulutoimessa koettiin ongelmaksi tarjolla olevan materiaalin vähyys ja sen häviäminen koulutoimistoon. Opettajien mielestä nuorten vapaa-ajan liikkumiseen on vaikea vaikuttaa.

Perinteisesti koulutoimen tärkein yhteistyökumppani on ollut poliisi. Myös vanhemmat ovat olleet aktiivisesti eri yhdistysten kautta mukana koulutoimen liikenneturvallisuustyössä.

Vapaa-alkatoimi

Raittius- ja nuorisotoimi on järjestänyt pääasiassa kilpailu- ja leirityyppistä (taito-ajokilpailut, liikenneillat ja leirit) liikenneturvallisuustoimintaa. Toiminta on yleisesti otettu hyvin vastaan. Vapaa-alkatoimen materiaali on ollut pääasiassa raittius-toimen kautta jaettavaa kampanjamateriaalia. Urheiluseurojen kautta liikenneturvallisuustyötä ei ole tehty.

Ongelmallisiksi koettiin etenkin mopoilijoiden liikennekäyttäytyminen ja nuorison traktorilla ajelu keskustassa. Yhteistyötä on tehty lähinnä koulutoimen ja poliisin kanssa.

Tekninen toimi

Lapuaalla on vuonna 1987 laadittu ympäristön parantamiseen tähtäävä liikenneturvallisuussuunnitelma kaupungin ja tielaitoksen yhteistyönä. Ehdotetuista toimenpiteistä on toteutettu lähinnä halvimmat toimenpiteet. Tällä hetkellä Lapualla ei ole suuria liikenneturvallisuushankkeita hankkeita käynnissä.

Tekninen toimi huolehtii onnettomuustilastoinnista. Tästä johtuen vaarallisimmat liittymät kaupungin alueella ovat myös tiedossa. Ongelmakohteisiin ei tilastojen pohjalta ole juurikaan tehty parantamistoimenpiteitä. Kaavoituksen osalta liikenneturvallisuustyö otetaan huomioon kaavoja laadittaessa.

Ongelmallisimpia kohteita ovat keskustan pääliittymät (Kosola ja Esso). Myös kevytliikenteen raitisto on osittain sekavana.

Yhteistyö muiden hallintokuntien kanssa on ollut vähäistä. Tekninen toimi katsoo voivansa toimia muiden hallintokuntien ideoiden toteuttajana, jos yhteistyö olisi molemminpuolista.

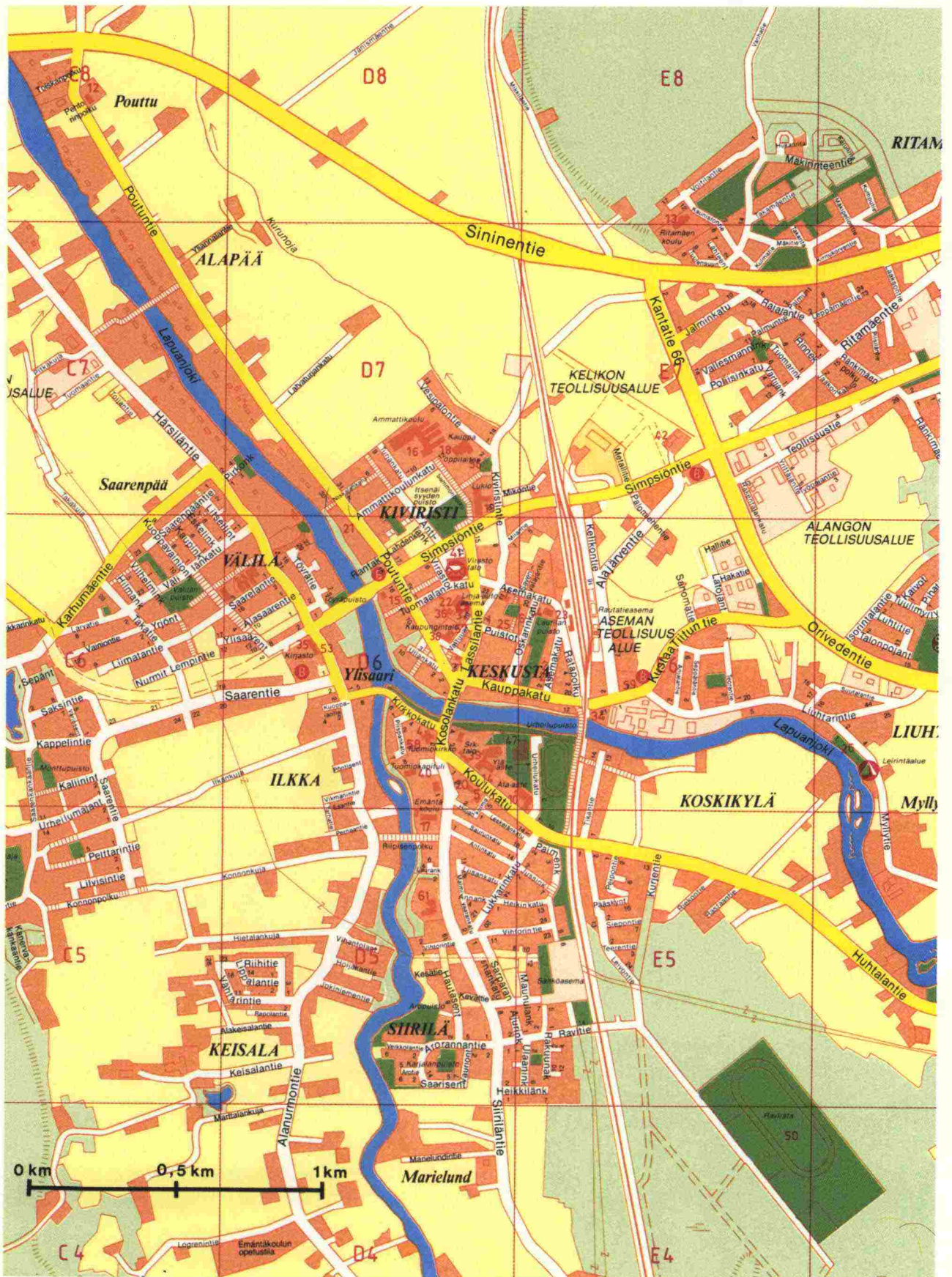

Kuva 2.1 Lapuan keskustassa Kauppakadun ja Lassilantien liittymässä tapahtuu useita onnettomuuksia vuosittain.

Kuva 2.2 Koulukadun ja Urheilukadun liittymässä on tapahtunut moottoripyöräonnettomuus.

Kuva 2.3 Lapuan keskusta.

2.2.3 Kauhajoen nykyinen liikenneturvallisuustyö

Sosiaalityö

Sosiaalityön asiakaskuntaan kuuluvat lähinnä iäkkäät ja lapset. Päivähoidossa on lasten kanssa harjoitettu turvallista liikkumista liikenteessä. Laulujen, leikkien ja pelien kautta on harjoitettu erilaisia liikenneasioita. Ongelmaksi on koettu lasten vanhemmat, jotka usein (epähuomiossaan?) eivät kiinnitä lasten turvavöitä.

Iäkkäät kokevat usein liikenteen vaaralliseksi eivätkä uskalla liikkua. Liikenneturvallisuustyötä iäkkäiden keskuudessa ei juuri ole tehty.

Raittiustoimi on järjestänyt erilaisia kampanjoita yhteistyössä poliisin, paikallislehden ja ravintoloiden kanssa. Nuorten mopokouluja ja nuorten taitoajokisoja on järjestetty yhteistyössä poliisin, Autoliiton ja autokoulujen kanssa. Autoliiton kanssa on lisäksi järjestetty koko perheen liikenneajot.

Terveystoimi

Terveystoimessa on liikenneturvallisuustyötä tehty lähinnä neuvoloissa. Neuvolasta on vuokrattu turvaistuimia vauvaikäisille. Lastenneuvoloissa on jaettu Liikenneturvan kirjanen *"Kulkunen"* kaikille 4-vuotiaille. Esikoululaisten tarkastuksissa keskustellaan turvallisista koulureiteistä. Kouluterveydenhuollossa on onnettomuuksien yhteydessä keskusteltu tapauskohtaisesti liikenneturvallisuusasiasta.

Koulutoimi

Kauhajoella on tehty koulutus- ja valistussuunnitelma vuonna 1985. Kouluissa liikenneopetusta on annettu kansalaistaidon tunneilla ala-asteella sekä liikunta-tunneilla yläasteella. Useassa koulussa on järjestetty normaalin opetuksen lisäksi liikenneaiheisia teemapäiviä sekä kampanjoita. Ala-asteella on tehty oppilaskuljetussuunnitelma kuljetusautojen reiteistä koulujen pihalla sekä pysäkeistä kouluilla ja reittien varsilla. Yläasteella on tehty suunnitelma oppilaiden reiteistä siirryttäessä opetuspisteestä toiseen (esim. uimahallille ja urheilukeskukseen).

Ala-asteella tulisi kiinnittää enemmän huomiota ensimmäisen luokan oppilaiden koulumatkoihin. Autoliikenne koulujen pihalla koetaan ongelmalliseksi. Myös koulukuljetuksissa toimivien taksi- ja linja-autonkuljettajien koulutukseen koetaan tarvetta. Liikenneturvallisuuden opetusmateriaali on osittain vanhahkoa.

Yläasteen kouluissa ongelmia ovat autoliikenne koulukeskuksen alueella sekä oppilaiden liikkuminen koulun ja linja-autoaseman välillä. Murrosikäisten väärät asenteet näkyvät esimerkiksi alkoholikokeiluina, mopojen vurityksinä sekä ylimielisenä asenteena sääntöjä kohtaan.

Lukioiden opetussuunnitelmassa ei ole liikennekasvatusta. Lukiolaisten ikäluokka kuuluu kuitenkin onnettomuustilastojen mukaan suurimpaan riskiryhmään.

Vapaa-aikatoimi

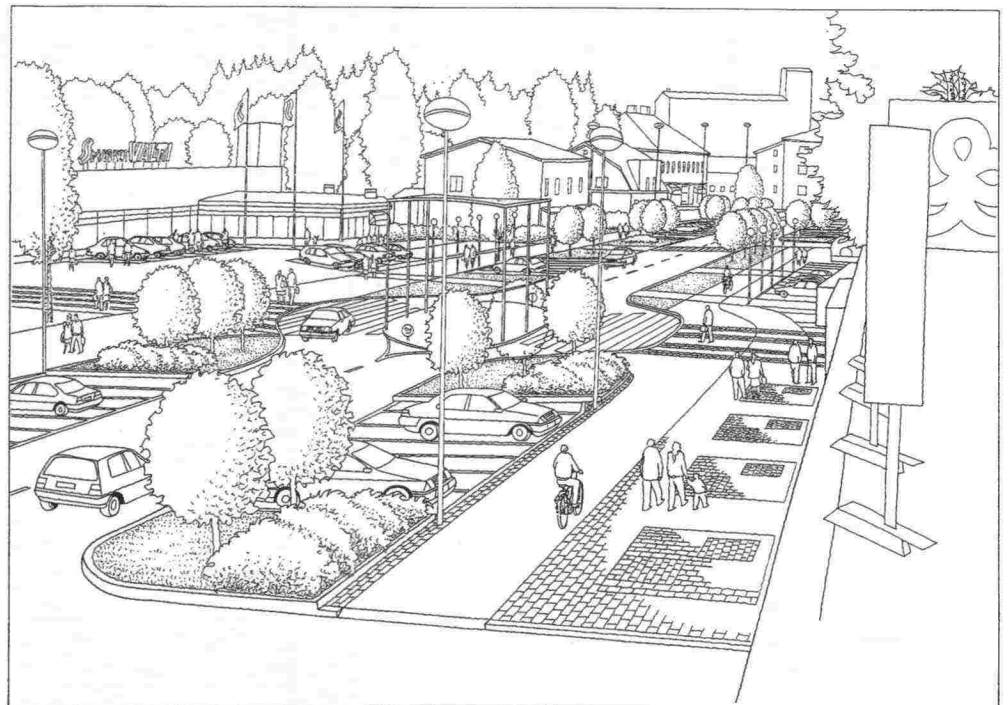
Liikennekasvatustyö on ollut vähäistä vapaa-aikatoimessa. Poliisi on vieraillut nuorisotalolla joissakin tilaisuuksissa.

Tekninen ja kaavoitustoimi

Tekninen toimi on yhdessä tielaitoksen kanssa laatinut liikenneturvallisuussuunnitelman vuonna 1983. Ehdotetuista toimenpiteistä on lähes kaikki toteutettu. Tällä hetkellä toteutetaan keskustan tiejärjestelyjä ja sen jälkeen rakennetaan kantatien 67 uusi linjaus Aronkylässä.

Uusista tie- ja katujärjestelyistä on tähän asti pyritty tiedottamaan lehdistön kautta. Informaatio on kuitenkin ollut puutteellista ja varsinkin tietyömaista on haluttu lisää informaatiota.

Onnettomuustilastoinnissa on todettu olevan puutteita.

Kuva 2.4 Havainnekuva Kauhajoen keskustan uusista tiejärjestelyistä.

Kuva2.5 Kauhajoen keskustaajama ympäristöineen.

3. TAVOITTEET

3.1 Määrälliset tavoitteet

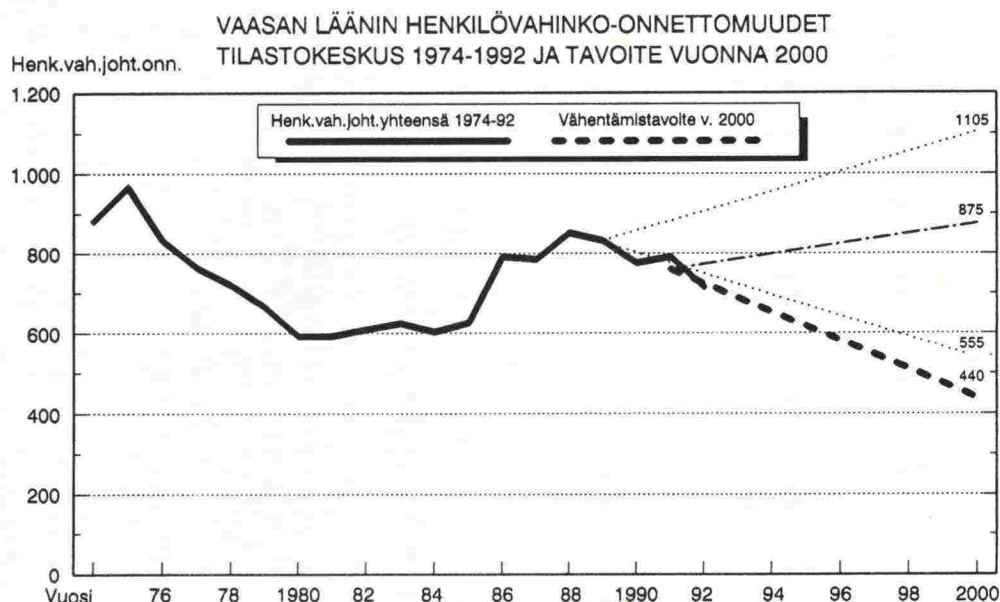
Läänintaso

Vaasan läänin liikenneonnettomuuksien vähentämistavoite perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen, jossa valtakunnallisena turvallisuustavoitteena on liikennekuolemien määrän puolittaminen vuoden 1989 tasosta vuoteen 2000 mennessä. Se merkitsee enintään 370 liikennekuolemaa.

Vaasan läänissä tavoitteet asetettiin henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien pohjalta, koska läänintasolla kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien määrä on tavoitteiden toteutumisen seuranta ajatellen tilastollisesti pieni. Kuolemaan johtaneiden onnettomuusmäärien puolittaminen vastaa henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien vähentämistä 33 %:lla.

Tavoitteita asettaessa on myös huomioitu uudet, vuodenvaihteessa 1992/1993 tehdyt uudet liikennemääräennusteet vuodelle 2000. Sen mukaan em. 33 %:n vähennyksen lisäksi tavoitteisiin sisältyy liikennemäärän ennustettua pienemmästä kasvusta aiheutuva onnettomuuksien määrän vähentyminen (v. 1989 liikennemäärien kasvunennuste oli 33 % ja v. 1993 15 % vuoteen 2000 mennessä). Mikäli tavoite toteutuu, vuonna 2000 Vaasan läänissä tapahtuu korkeintaan 440 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta (kuva 3.1).

Vaasan läänin henkilövahinko-onnettomuuksien kokonaiskustannukset olivat vuosina 1990-92 keskimäärin noin 730 Mmk vuosittain. Jos onnettomuusmäärät kasvaisivat ennustetun 15 %:n kasvun mukaisesti, vuonna 2000 kustannukset olisivat noin 830 Mmk. Jos onnettomuusmäärien vähentämistavoite saavutetaan, onnettomuuskustannukset olisivat vain 420 Mmk vuonna 2000 ja säästöt noin 410 Mmk.

Kuva 3.1 Onnettomuusmäärien vähentämistavoite.

Onnettomuusanalyysi vuosilta 1990-92 toi esille seuraavat ongelmaryhmät, joiden liikenneturvallisuutta tulisi parantaa lähivuosina:

- 7-17 -vuotiaiden suuri polkupyörä- ja mopo- onnettomuuksien määrä
- 15-24 -vuotiaiden suuri risteys- ja suistumisonnettomuusmäärät, mikä kertoo puutteellisista tilannearvioinneista
- iäkkäät, jotka joutuvat usein risteys- ja jalankulkuonnettomuuksiin.

Kuntataso

Vaasan läänin henkilövahinko-onnettomuuksien vähentämistavoitteet on tarkasteltu myös kuntakohtaisesti (liite 4).

3.2 Toiminnalliset tavoitteet

Läänintaso

Liikenneturvallisuustyön tulee olla suunnitelmallista ja pitkäjänteistä, jotta liikenneturvallisuustilanne paranee. Vaasan läänissä toiminnalliset tavoitteet pitkällä aikavälillä ovat seuraavat:

- jatkuvan liikenneturvallisuustyön käynnistäminen ja työn organisointi läänissä ja kunnissa
- yhteistyöverkon luominen lääni- ja kuntatasolla
- järjestelmän laajentaminen läänin kaikkiin kuntiin
- liikenneturvallisuustyön kehittäminen ja avainhenkilöiden kouluttaminen
- tiedotustoiminnan kehittäminen
- vuosittain seuraavan vuoden teemojen määrittäminen.

Liikenneturva jatkaa vuonna 1994 teemalla *'Turvallinen taajama'*. Myös Vaasan läänissä tullaan kiinnittämään huomiota taajamien turvallisuuteen vuonna 1994.

Kuntataso

Toiminnalliset tavoitteet kunnissa ovat seuraavat:

- jatkuvan liikenneturvallisuustyön käynnistäminen
- liikenneturvallisuustyön kehittäminen ja avainhenkilöiden kouluttaminen
- tiedotustoiminnan kehittäminen
- vuosittain seuraavan vuoden teemojen määrittäminen.

Lisäksi Kauhajoella halutaan panostaa liikenneturvallisuuden arvostuksen lisäämiseen. Kauhajoella valittiin vuoden 1994 teemaksi *"Keskusta turvalliseksi"*. Aihe on erittäin ajankohtainen parhaillaan tehtävän keskustasaneerauksen johdosta.

Lapualla teemoina on *"Turvavälineet tutuksi"* ja *"Turvallinen liikkuminen keskustassa"*.

4. LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

4.1 Yleistä

Läänintason eri organisaatioiden tehtävänä on koordinoida ja ideoida läänin liikenneturvallisuusasioita. Liikenneturvallisuustyön tärkeyttä onnettomuuksien vähentämisessä tulee korostaa. Yhteiskunnalle aiheutuvien onnettomuuskustannusten pienentämismahdollisuudet ja inhimillisten kärsimysten vähentämismahdollisuudet tulee tuoda esille.

Liikenneturvallisuustyö tulee liittää osaksi lääninhallinnon ja kuntien toimintaa, johon se luontevasti voidaan kytkeä (koulutus, kampanjat, kuntaneuvottelut jne.). Budjettivaroja tarvitaan täten ainoastaan erillishankkeisiin tai -tapahtumiin kuten henkilökunnan koulutukseen, kampanjoihin, tiedotusmateriaalin valmistamiseen tai ympäristön parantamishankkeisiin (tiepiiri tai kunnat). Tiedotus tulee kytkeä kaikkeen toimintaan.

4.2 Läänintason työ

Läänintason organisaatio

Lääninhallituksella, läänin neuvottelukunnalla ja sen liikennepoliittisella jaostolla, joka lakkautettiin vuonna 1993 on vastuu liikenneturvallisuustyön kehittämisestä läänissä. Liikennepoliittinen jaosto perusti erillisen liikenneturvallisuustyöryhmän suunnittelemaan ja kehittämään läänin ja kuntien liikenneturvallisuustyötä.

Läänin liikenneturvallisuustyöryhmässä on edustajia seuraavista lääninhallinnon yksiköistä: ympäristöosaston kaavoitustoimen vastuualue, turvallisuusosaston poliisitoimen vastuualue, sosiaali- ja terveysosasto sekä koulutus- ja kulttuuriosasto. Lääninhallituksen ulkopuolelta liikenneturvallisuustyöryhmään kuuluvat tiepiirin, työsuojelupiirin, katsastustoimen sekä Liikenneturvan edustajat. Liikenneturvallisuustyöryhmään voidaan tarvittaessa ottaa muitakin liikennealan asiantuntijoita (kuva 4.1). Työryhmä jatkaa työskentelyä tämän projektin jälkeen, jolloin myös ryhmän kokoonpanosta ja tehtävänjaosta tulee päättää.

Eri osastojen ja toimistojen sisällä on perustettu yksikkökohtaiset pienryhmät. Ryhmissä on edustajat eri toimintasektoreilta.

Toiminnan järjestäminen

Vaasan läänin liikenneturvallisuustyöryhmä asetti tavoitteet läänin liikenneturvallisuuden parantamiseksi työn alkuvaiheessa. Turvallisuustilanteen pohjalta määriteltiin liikenneonnettomuuksien vähentämistavoitteet ja vastaavasti onnettomuuksien ja liikennekäyttäytymisongelmien pohjalta määritettiin toiminnalliset tavoitteet pitkällä aikavälillä. Vuosittain tulisi määrätä seuraavan vuoden teemat lähinnä kuntien työn järkevöittämiseksi.

Työryhmän vastuuhenkilöt vastaavat oman organisaationsa toiminnan suunnittelusta. He vastaavat siitä, että organisaation toiminnan suunnittelu perustuu työ-

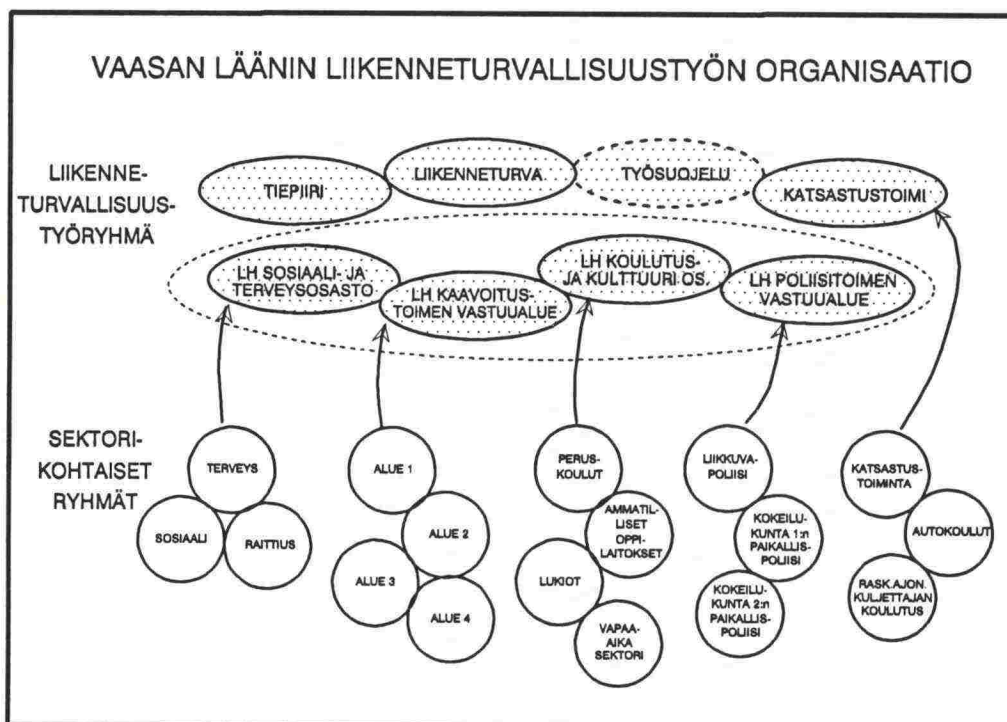
ryhmän määrittämiin tavoitteisiin. Vastuuhenkilöt välittävät myös tietoa oman organisaationsa ja työryhmän välillä. Heidän tehtävänä on hyväksyttää vuosisuunnitelmat organisaation johtohenkilöillä.

Työryhmä tarkastaa eri organisaatioissa laaditut toimintasuunnitelmat ja seuraa niiden toteutumista. Toimintasuunnitelmissa tulee esittää toiminnan ajoitus sekä sen toteuttamisesta vastuussa oleva henkilö. Suunnitelmissa on esitettävä myös yhteistyötahot, joita toiminnan toteuttaminen edellyttää.

Työryhmän tulee kokoontua vähintään neljä kertaa vuodessa. Sen tehtävänä on myös tiedottaa läänin liikenneturvallisuustyöstä julkiselle sanalle.

Läänintasolla liikenneturvallisuustyötä tekevien sektoreiden tulee panostaa toiminnallaan yhteisiin tavoitteisiin. Toiminta pitää olla jatkuvaa, toistuvaa ja koordinoitua. Toimiva yhteistyö edellyttää koordinoivan liikenneturvallisuustyöryhmän olemassaoloa ja aktiivista työskentelyä.

Yhteistyön tehostamisella voidaan poistaa päällekkäistä työtä ja jakaa tehtäviä useammille tahoille. Yhteistyöryhmät toimivat usein paremmin ja mielekkäämmin kuin nykyinen lausuntokäytäntö. Vapaaehtoisjärjestöjä ja muita sidosryhmiä tulisi hyödyntää liikenneturvallisuustyössä varsinkin toteutustasolla.

Kuva 4.1 Läänintason organisaatio.

Yhteistyö kuntien kanssa

Läänintason eri organisaatioiden tehtävänä on opastaa ja tukea kuntien toimintaa. Liikenneturvallisuustyöryhmän tehtävänä on tiedottaa kunnille turvallisuustilanteesta sekä toiminnan painopisteistä vuosittain.

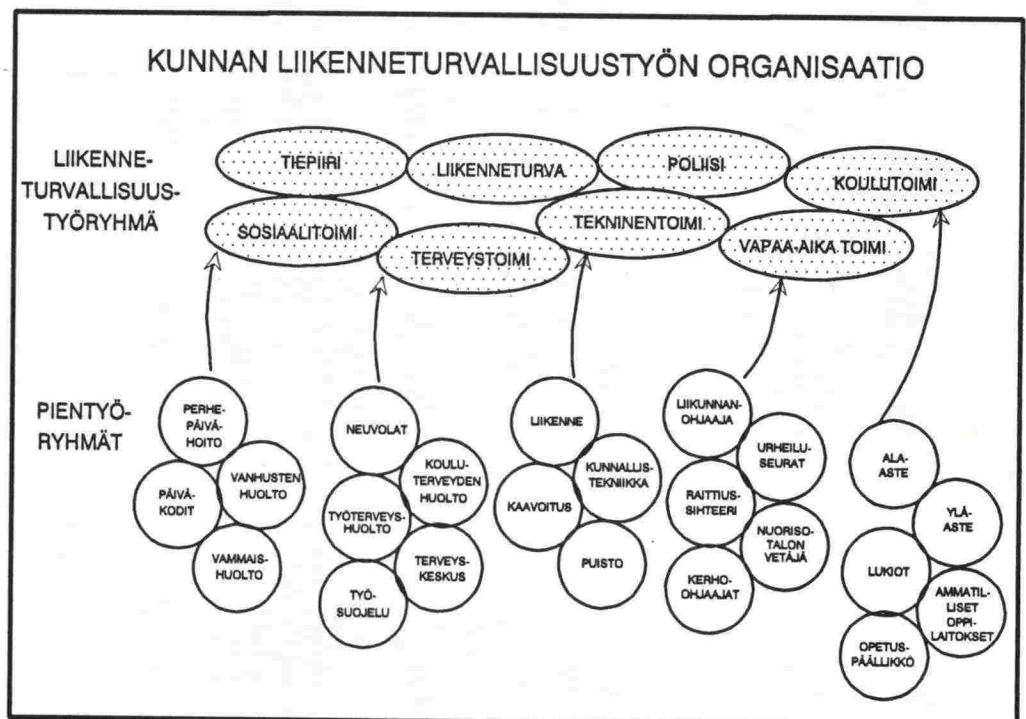
Kokeilukunnissa on nimetty liikenneturvallisuustyön yhdyshenkilöt koko kunnan osalta sekä hallintokunnittain vastuuhenkilöt. Läänin liikenneturvallisuustyöryhmän tulee myös ilmoittaa vastaavilla sektoreilla toimivat vastuuhenkilöt omasta organisaatiostaan. Työn laajentuessa läänin liikenneturvallisuustyöryhmän tulee pyytää uusia mukaantulevia kuntia nimeämään yhdys- ja vastuuhenkilöt kunnissa.

4.3 Kuntatason työ

Kuntatason organisaatio

Läänin liikenneturvallisuustyössä kunnilla on keskeinen asema. Kuntiin tulee perustaa liikennekasvatuksen ja tiedotuksen suunnittelua ja koordinoitua varten liikenneturvallisuustyöryhmä. Työryhmän muodostavat kunnan eri hallintokuntien vastuuhenkilöt (sosiaali-, terveys-, vapaa-aika, koulu- ja tekninen toimi). Työryhmiin tulee kuulua myös tiepiirin (tiemestari), Liikenneturvan ja poliisin edustaja (kuva 4.2).

Hallintokunnissa muodostetaan pientyöryhmiä, joissa on edustus hallintokunnan eri toimintasektoreilta. Suurin osa hallintokunnista on jo aikaisemmin tehnyt liikenneturvallisuustyötä. Tarkoituksena on tehostaa sitä sekä järjestää yhteistyö hallintokuntien kesken yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuva 4.2 Kuntatason organisaatio.

Toiminnan järjestäminen

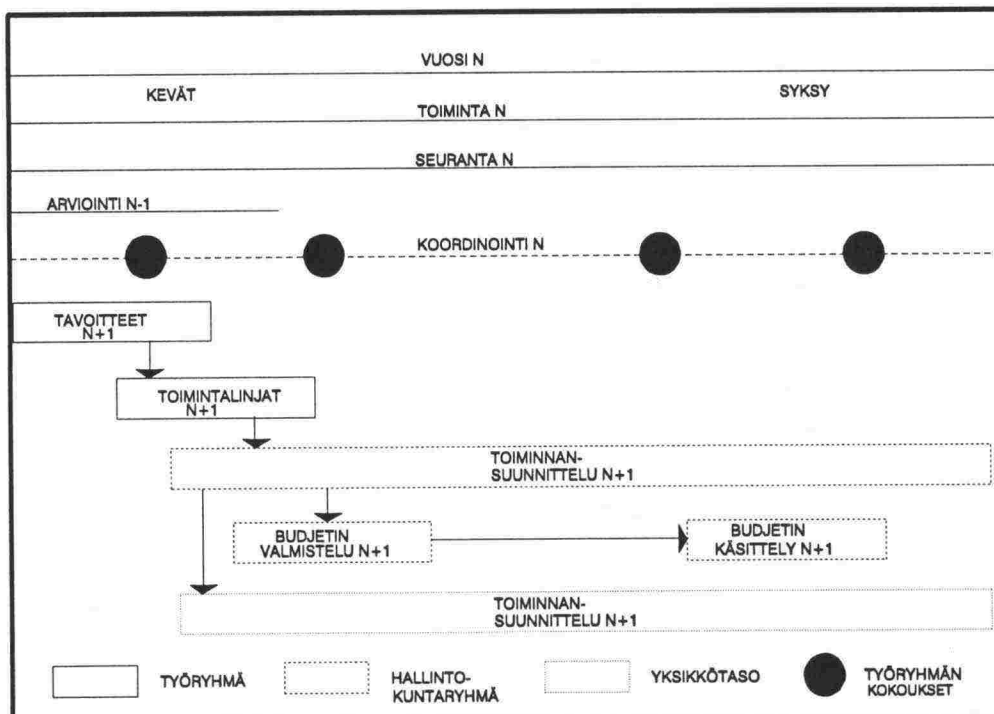
Kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän jäsenet vastaavat oman hallintokuntansa toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta ja seurannasta. Nämä vastuuhenkilöt koordinoivat työtä oman hallintokuntansa ja työryhmän välillä. Vastuuhenkilöt huolehtivat siitä, että toiminnan suunnittelu ja toteutus ulottuu yksikötasolle (esim. päiväkotit, neuvola, kerhot).

Työryhmä koordinoi hallintokunnissa laaditut toimintasuunnitelmat ja seuraa niiden toteutumista. Suunnitelmissa tulee näkyä toiminnan ajoitus sekä toteuttamisesta vastuussa oleva henkilö. Niissä on esitettävä myös yhteistyötahot, joita toiminnan toteuttaminen edellyttää.

Työryhmän tulee kokoontua vuosittain vähintään neljä kertaa. Kalenterivuoden vaihtuessa työryhmän tehtävänä on arvioida toiminnan toteutumista koko kunnassa sekä sen vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Työryhmän tulee tiedottaa tiedotusvälineille toiminnastaan.

Kunnissa liikenneturvallisuustyö tulee liittää kaikkeen toimintaan, johon se luontevasti sopii. Läpäisyperiaatteella toteutettuna liikenneturvallisuustyötä varten ei tarvita erillisiä henkilöresursseja. Budjettivaroja tarvitaan lähinnä materiaalin hankintaan ja valmistukseen, koulutukseen sekä erillisten tapahtumien järjestämiseen.

Toiminnan tehostuminen edellyttää henkilökunnan koulutusta ja motivointia liikenneturvallisuustyöhön. Kokeilukuntien eri hallintokunnissa järjestetään useita koulutustilaisuuksia.

Kuva 4.3 Liikenneturvallisuustyön aikataulu kunnissa.

5. TOIMINTASUUNNITELMAT VUODELLE 1994

5.1 Läänin toimintasuunnitelmat

Läänintason eri organisaatioissa laadittiin syksyllä 1993 toimintasuunnitelmat vuodelle 1994. Seuraavassa on lyhyesti kuvattu eri organisaatioiden toimintaa. Tarkemmat toimintasuunnitelmat ovat liitteessä 5.

5.11 Lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto

Sosiaali- ja terveysosastolla koulutetaan avainryhmät jakamaan liikenneturvallisuuksietoutta omassa työssään. Johtaville kodinhoitajille järjestetään ensiksi liikenneturvallisuuskoulutusta keväällä 1994. Maatalouslomittajien liikenneturvallisuuteen aiotaan kiinnittää huomiota ottamalla liikenneturvallisuus teemaksi lomautakuntien sihteerien työkokouksissa. Maatalouslomittajille tehdään kysely onnettomuuksien määrän ja ongelmien laajuuden selvittämiseksi.

Sosiaali- ja terveysosasto opastaa perhepäivähoidon ohjaajia, päiväkotien johtajia, johtavia kodinhoitajia, terveyskasvatusyhdyshenkilöitä, pakolaisten vastaanotokeskusten työntekijöitä ottamaan liikenneturvallisuusasiat huomioon toiminnassaan ja vammaisjärjestöjä tiedottamaan jäsenistölleen liikenneturvallisuusasioista. Sosiaali- ja terveysosasto osallistuu erilaisiin valtakunnallisiin kampanjoihin (mm. liikennehaittiuskampanja). Syksyllä 1994 järjestetään ideakilpailu vanhusten kanssa työskenteleville. Tarkoituksena on löytää ideoita siitä, miten esim. kotivastajat voivat edistää liikenneturvallisuutta omassa työssään.

5.12 Lääninhallitus, koulutus- ja kulttuuriosasto

Osasto pyrkii saamaan liikennekasvatuksen osaksi opetussuunnitelmia. Asia otetaan esille alueneuvottelujen yhteydessä (mm. koulujohtajien tilaisuuksissa). Turvavälineiden käyttöä pyritään lisäämään kaikkien koululaisten keskuudessa. Hyviä kokemuksia kerrotaan kouluista, joissa esim. kypärän käyttö on aktiivista.

Liikenneturvallisuus yritetään saada vetovoimaiseksi aiheeksi. Kouluille ja oppilaitoksille järjestetään liikenneturvallisuusaiheisen videofilmin valmistuskilpailu yhteistyössä TV:n, taidetoimikunnan, Liikenneturvan sekä vakuutusyhtiöiden kanssa.

Vaasan läänin luodaan liikennekasvatusaineistoa välittävä tietoverkko FREENET-verkon välityksellä.

5.13 Lääninhallitus, ympäristöosaston kaavoitustoimen vastuualue

Kaavoittajille annetaan liikenneturvallisuusopaskirjanen, jossa on muistilista liikenneturvallisuusasioista tarkistettu. Liikenneturvallisuusasioita otetaan mukaan neuvottelupäiville kerran kahdessa vuodessa. Koulutuksen kautta pyritään lisäämään liikenneturvallisuustiedon määrää. Koulutusta järjestetään kuntien luottamushenkilöille, kaavoittajille ja konsulteille.

Liikenneturvallisuusasia otetaan mukaan kaavaneuvotteluihin (mm. tiepiirin, maakuntien liittojen ja kuntien kanssa).

5.14 Lääninhallitus, turvallisuusosaston poliisitoimen vastuualue

Päivittäistä liikennevalvontaa tehostetaan ja kehitetään jatkuvasti kiinnijoutumisriskin ylläpitämiseksi. Pääasiassa kiinnitetään huomiota rattijuopumus-, ajonopeus-, turvavyö- ja ajoetäisyysvalvontaan. Valvonta tapahtuu yhteistyössä Liikkuvan poliisin kanssa. Poliisitoimi järjestää myös valvontatiedotuskampanjoita, joihin tiedotusvälineet kytketään tiiviisti mukaan. Myös tielaitos ja Liikenneturva osallistuvat näihin kampanjoihin.

Onnettomuusanalysointia kehitetään kokeilukunnissa siten, että myös loukkaantumiseen johtavia onnettomuuksia tutkitaan vastaavalla tavalla kuin tutkijalautakunta analysoi kuolemaan johtaneita onnettomuuksia. Toiminnalla pyritään saamaan lisätietoa onnettomuuksien syistä.

Liikennevalistustoimintaa kouluissa jatketaan. Lasten ja nuorten liikenneasenteita pyritään muokkaamaan myönteisiksi.

5.15 Katsastustoiminta

Liukkaan kelin ajoharjoitteluratojen opettajien opetusvaatimuksia tiukennetaan. Kaikille opettajille järjestetään aiheesta noin kolmen päivän koulutus.

Katsastusasemien henkilökunnan motivaatiota liikennekasvatustyöhön pyritään parantamaan koulutustilaisuuksissa. Raskaan liikenteen kuljettajien jatko-opetus-tarve kartoitetaan.

Kuva 5.1 Liikennekasvatus tulee olla osa opetussuunnitelmassa.

5.2 Kokellukuntien toimintasuunnitelmat

5.2.1 Lapuan toimintasuunnitelmat

Yleistä

Lapuan eri hallintokunnissa laadittiin syksyllä 1993 toimintasuunnitelmat vuodelle 1994. Seuraavassa on lyhyesti kuvattu eri hallintokuntien toimintaa. Tarkemmat toimintasuunnitelmat ovat liitteessä 6.

Sosiaalitoimi

Sosiaalitoimen toimintasuunnitelma painottuu työn yhteydessä asiakkaille annettavan tiedon lisäämiseen ja hallintokuntien vastuuhenkilöiden kouluttamiseen.

Sosiaalitoimen vastuuhenkilöt koulutetaan huhtikuun aikana aiheena ovat mm. vanhukset, vammaiset ja lapset liikenteessä. Vastuuhenkilöt jatkokouluttavat muut työntekijät työpaikoilla.

Toimipisteisiin järjestetään kiertävä turvavälinenäyttely yhdessä vapaa-aikatoimen ja terveystoimen kanssa. Tavoitteena on löytää rahoitus myös vammaisille hankittaviin polkupyöräkypäriin. Heijastimien käyttöä pyritään lisäämään järjestämällä ompeluiltoja, joissa lasten ja vanhusten vaatteisiin kiinnitetään heijastinnauhaa.

Tärkeä liikenneturvallisuustyön kehittämisen muoto tulee sosiaalitoimessa olemaan eri asiakasryhmien "kädestä pitäen" opastaminen turvalliseen liikkumiseen. Sosiaalitoimi lisää liikenneturvallisuusasioita tiedottamista paikallisradion ja lehtien kautta asiakaskunnalleen ja muille tienkäyttäjille.

Terveystoimi

Terveystoimi pyrkii nostamaan merkittävästi liikenneturvallisuustyön asemaa jokapäiväisessä toiminnassaan. Toiminta kattaa kokonaisuudessaan koko väestön odottavien äitien neuvonnasta vanhusten ajokorttitarkastuksiin.

Terveystoimessa toteutetaan kysely turvaväiden ja heijastimien käytöstä odottaville äideille ja näytetään perhevalmennuskursseilla video *"Vauva turvallisesti autossa"*. Turvaistuinten vuokraustoimintaa alle 1-vuotiaille tehostetaan. Neuvoloihin järjestetään kiertävä turvavälinenäyttely ja henkilöstölle järjestetään turvalaitekoulutusta. Alle kouluikäisille annetaan säännöllisissä neuvolatarkastuksissa opastusta liikenneturvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Kouluikäisten kanssa keskustellaan liikenneturvallisuuskysymyksistä vammojen hoitotilanteissa ja terveystarkastuksissa. Lasten vanhemmille annetaan tietoa eri tilaisuuksissa mm. lasten liikenteellisestä kehityksestä ja pyöräilyvammoista. Ajokortti-ikäisille suoritetaan kysely terveystarkastusten yhteydessä asennoitumisesta liikenteeseen. Kutsuntaikäisille näytetään myös liikenneturvallisuusaiheisia videoita.

Terveyskeskuksen omalle henkilökunnalle tehdään työmatkakartoitus ja järjestetään koulutustilaisuus. Myös työterveyshuollon asiakkaille suoritetaan erillinen kysely työmatkoista ja niihin liittyvistä ongelmista.

Vanhuksille järjestetään kiertävä turvalaitenäyttely erilaisista liikkumisen apuvälineistä. Terveystoimen henkilökunnalle pidetään koulutustilaisuus vanhusten liikennetapaturmista. Myös vanhusten ajokorttitarkastusten yhteydessä tapahtuvaa valistusta pyritään nykyisestään tehostamaan.

Lisäksi terveyskeskus aloittaa liikenneonnettomuuksien tilastoinnin terveyskeskuksen vastaanotto-osastolla liikenneonnettomuuksien uhrien hoidon yhteydessä. Kyselyn tulokset tiedotetaan kaupunkilaisille.

Koulutoimi

Koulutoimi pyrkii tehostamaan toimintaa liikenneturvallisuustyössä koulujen liikennehdyshenkilöverkostolla, liikenneaiheisella kampanjaviikolla ja erilaisilla eri kouluasteilla toteutettavilla toimilla.

Lapuaalla toteutetaan syyskuussa kaikkia kouluja koskeva liikenneturvallisuusaiheinen kampanjaviikko, jonka aikana kouluissa järjestetään mm. vanhempainiltoja, koulumatkakartoituksia ja muita aiheeseen liittyviä toimia. Ala-asteiden kouluilla on tarkoitus kevään aikana pitää piirustuskilpailuja, joissa piirretään syksyä varten *"Turvallinen koulutie"*-merkkejä kouluille.

Poliisin, autokoulujen, Autoliiton ja SPR:n yhteistyönä organisoidaan kansalaisopistossa luentosarja liikenteeseen liittyvistä aiheista. Samoin kansalaisopistossa on tarkoitus pitää erillinen kurssi koululaisautojen kuljettajille kuljetusten turvallisuudesta.

Turvavälineiden käyttöä tehostetaan oppilaiden keskuudessa heijastinnauhakampanjalla, johon liittyy kilpailuja. Yhdessä muiden hallintokuntien kanssa keväällä annetaan kaikille tuleville ensimmäisen luokan oppilaille (n. 180) omat pyöräilykypärät.

Keskiasteen oppilaille tarjotaan mahdollisuus osallistua Autoliiton järjestämään liikkaan kelin ajoharjoitustapahtumaan. Yläasteiden oppilaille järjestetään erillinen mopokurssi tai -kerho.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimi toteuttaa toukokuun aikana urheilutalon tiloissa turvavälinenäyttelyn. Turvavälineitä käytetään myöhemmin sosiaali- ja terveystoimen vastaavien toimipisteissä kiertävässä näyttelyssä.

Vapaa-aikatoimi järjestää yhdessä poliisin ja koulutoimen kanssa ala- ja yläasteen liikennekilpailuja. Päiväkotien pihoihin organisoidaan yhdessä sosiaalitoimen kanssa liikennepuistoja. 4H-kerhon yhteydessä järjestetään traktorien taitoajokilpailu. Lasten kesäleireillä otetaan liikenneturvallisuus esille teemapäivinä 8-13 -vuotiaille nuorille. Päivien aikana järjestetään liikenneturvallisuusaiheisia kilpailuja, filmsesityksiä ja liikenneaiheinen luontopolku.

Vapaa-aikatoimi järjestää Lapualle tulevien suurien urheilutapahtumien yhteydessä, mm. FIN5-viikon aikana, liikenneturvallisuusaiheisen julistenäyttelyn vanhalla patruunatehtaalla.

Asenteisiin vapaa-aikatoimi pyrkii vaikuttamaan mm. urheilutalolle tulevalla pysyvällä liikenneinfopisteellä, teemailloilla ja raittiussihteerin toiminnan tehostamisella kouluissa.

Tekninen toimi

Tekninen toimi aloittaa toimintansa lähtötilannekartoituksella. Kartoituksessa Lapuan alueelta koostetaan voimassa olevat onnettomuuskartat ja tehdään kysely muille hallintokunnille heidän kokemistaan vaarallisista paikoista. Esille tulleiden ongelmakohtien turvallisuutta pyritään parantamaan mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi ongelmakohteista ja niihin tehdyistä ratkaisuista tiedotetaan kaupunkilaisille.

Tekninen toimi tekee kokonaissuunnitelman keskustan alueelle. Suunnitelmassa käydään läpi yleiskaavatasolla liikenneverkon liikenneturvallisuustarkastelu. Tarkoituksena on erityisesti selkeyttää keskustan kevytliikenteen järjestelyjä.

Tekninen toimi järjestää omalle henkilökunnalleen talvella mahdollisuuden osallistua liukkaan kelin ajokoulutukseen ja harjoitteluun. Lisäksi omalle henkilökunnalle järjestetään koulutusta työssä ja työmatkoilla liikkumisesta. Oman henkilökunnan turvalaitteiden käyttöä pyritään myös tehostamaan ottamalla asia esille työmaakokouksissa.

5.2.2 Kauhajoen toimintasuunnitelmat

Yleistä

Kauhajoen kunnan eri hallintokunnissa laadittiin syksyllä 1993 toimintasuunnitelmat vuodelle 1994. Seuraavassa on lyhyesti kuvattu eri hallintokuntien toimintaa. Tarkemmat toimintasuunnitelmat ovat liitteessä 7.

Sosiaalitoimi

Sosiaalitoimen liikenneturvallisuustyötä on mahdollista tehostaa usealla eri sektorilla. Keväällä 1994 kotipalvelun henkilöstöä koulutetaan työkokouksissa. Tilaisuuksissa pyritään antamaan tietoa liikenneturvallisuusasioista sekä motivoimaan henkilökuntaa neuvomaan iäkkäitä turvallisista liikkumisreiteistä ja -tavoista. Koulutus on tarkoitettu järjestää yhteistyössä poliisin ja Autoliiton kanssa. Iäkkäille järjestetään keväällä 1994 tiedotustilaisuuksia.

Päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa jatketaan erilaisten liikenneturvallisuusasioiden läpikäyntiä. Alle kouluikäisten lasten vanhemmille järjestetään vanhempainiltoja, joissa otetaan esille mm. lasten turvallinen kuljettaminen autoissa. Tilaisuudet järjestetään yhteistyössä lääkärin, vakuutusyhtiöiden, Liikenneturvan ja lehdistön kanssa.

Terveystoimi

Terveystoimen liikennekasvatuksen pääkohderyhmänä ovat neuvolaikäiset lapset. Heille annettavaa liikennekasvatusta pyritään tehostamaan ja yhtenäistämään.

Äitiysneuvoloissa annetaan tietoa lasten turvaistumisesta sekä turvavyön käytöstä raskausaikana mm. videota käyttäen. Lastenneuvolassa annetaan nelivuotiaille Liikenneturvan '*Kulkunen-liikenneopas*' ja keskustellaan pihapiirin laajentamisesta. Samalla suositellaan mm. turvaviirien ja kypärän käyttöä lasten pyöräillessä. 6-vuotiaiden tarkastuksessa keskustellaan turvallisesta koulureitistä ja pyritään saamaan vanhemmat kiinnittämään huomiota lastensa koulumatkan turvallisuuteen.

Kouluikäisille annetaan tietoa heijastimen käytöstä videon avulla. Mopoilijoiden ja moottoripyöräilijöiden kursseilla koululääkäri voi kertoa liikenneonnettomuuksien seurauksista.

Lääkäreille, jotka suorittavat yli 45-vuotiaiden ajokortin uusijoiden lääkärintarkastuksia, annetaan tietoa hämäränäön testausmenetelmistä. Terveystoimen henkilöstölle järjestetään ensiapukursseja.

Koulutoimi

Koulutoimessa pyritään huolehtimaan siitä, että liikenneturvallisuus olisi läpäisyperiaatteella mukana kaikissa aineissa. Kymmenen vuotta sitten tehty tiedotus- ja koulutussuunnitelma tarkistetaan ja jaetaan kaikkiin kouluihin.

Koulureitteihin kiinnitetään huomiota varsinkin keskustassa. Keskusta-alueen alasteen ja yläasteen oppilaiden koulureitit kartoitetaan. Liikenneympäristön puutteista ja vaaranpaikoista tiedotetaan tekniselle toimelle.

Toukokuussa järjestetään liikenneturvallisuusteemakuukausi kunnassa. Koulutoimi järjestää silloin yhdessä muiden hallintokuntien, poliisin ja Liikenneturvan kanssa näyttelyn kirjastotalolle. Samaan aikaan paikallislehti julkaisee liikenneturvallisuuden teemanumeron. Kouluissa järjestetään erilaisia liikennekilpailuja toukokuun aikana. Koulujen alkamisaikaan elokuussa muistutetaan autoilijoita koululaisista liikenteessä *'Älä aja päälle'*-kylteillä, jotka sijoitetaan ajoratojen varsille koulujen läheisyyteen. Polkupyöräkypärän käyttöä pyritään lisäämään koululaisien keskuudessa. Kypäräseurantaa järjestetään eri kouluissa.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimella on hyvät mahdollisuudet liittää liikenneturvallisuustyö osaksi muuta toimintaa.

Yhdistysten ja kerhojen kautta tehtävää liikenneturvallisuustyötä pyritään kehittämään kouluttamalla niiden vetäjiä ja valmentajia. Heidän oma liikennekäyttäytymisensä ja esimerkillisyytensä on tärkeää liikenneturvallisuustyössä.

Partiolaisille järjestetään syksyllä heijastinsuunnistus, jolla pyritään edistämään partiolaisten heijastimien käyttöä.

Mopoikäisille järjestetään mopokurssit yhteistyössä autokoulujen, poliisin ja moottoripyöräkerhojen kanssa. Kurssilla pyritään muokkaamaan mopoilijoiden asenteita. Kesällä 1994 järjestetään pyöräretkiä ja liikenneleiri, jossa liikenneasiat ovat erityisesti esillä. Keväisin ja syksyisin järjestetään diskotilaisuuksia, joissa teemana on liikenneturvallisuus.

Syksystä 1994 alkaen järjestetään nuorten liikennekerho, jossa valmistetaan liikenneaiheinen videofilmi. Aiheena voisi olla turvallinen liikkuminen keskustassa. Filmiä on tarkoitus näyttää mm. paikallistelevisiossa. Erilaisia valmiita liikenneturvallisuusaiheisia videofilmejä näytetään nuorten liikennekerhoissa.

Nuorten radio-ohjelmiin otetaan mukaan liikenneturvallisuusasioita. Lähettykset tehdään yhteistyössä Radio Paitapiiskan kanssa. Teatterikerhojen esityksissä voidaan käsitellä liikenneturvallisuusasioita.

Liikenneaiheinen piirustuskilpailu järjestetään syksyllä 1995. Piirustuskilpailu on tarkoitettu ala- ja yläasteille. Piirustuskilpailu toteutetaan yhteistyössä vakuutusyhtiöiden kanssa.

Vapaa-aikatoimi osallistuu *'Suomi pyöräilee'*-tapahtumiin elokuussa 1994. Mikäli liikennepuisto rakennetaan kuntaan, vapaa-aikatoimi järjestää siellä ohjattua toimintaa.

Tekninen ja kaavoitustoimi

Teknisen ja kaavoitustoimen tiedotustoimintaa kuntalaisille kehitetään informoimalla kuntalaisia nykyistä paremmin esim. liikennelympäristöön tehtävistä muutoksista. Tiedottamisessa voisi käyttää hyväksi paikallis-TV:tä. Materiaalia tehdään yhteistyössä vapaa-aikatoimen kanssa. Rakennustöiden aikaisista liikkumisreiteistä pyritään tiedottamaan kartan avulla. Viitoitusta pyritään selkeyttämään kunnan alueella. Kauhajoella rakennetaan parhaillaan ensimmäisiä liikennevaloja.

Liikennevalojen käyttöönoton yhteydessä informoidaan tienkäyttäjiä oikeasta liikkumisesta (mm. kaistankäyttö) liittymissä.

Liikenneympäristöä pyritään parantamaan jatkuvasti. Laaja keskustan saneeraus on menossa. Myös pienemmillä toimenpiteillä (esim. näkemäesteiden poistot) pyritään parantamaan liikenneturvallisuutta. Kunnan järjestyssäännöt ovat parhaillaan tekeillä. Liikenneturvallisuutta koulujen pihilla pyritään parantamaan erilailla liikennejärjestelyillä.

Lasten ja nuorten liikennetietoisuutta pyritään parantamaan järjestämällä liikennekilpailut sekä mahdollisesti rakentamalla liikennepuisto tulevaisuudessa.

Kaavoitustyön yhteydessä pyritään huomioimaan liikenneturvallisuusasiat entistä paremmin. Liikennealueiden mitoituksessa pyritään kiinnittämään erityistä huomiota näkemäalueisiin sekä risteysmuotoiluun. Kevyen liikenteen väylistä tehdään kartta, jota voitaisiin käyttää hyväksi esim. neuvoloissa ja kouluissa sekä jakaa kaikille kuntalaisille.

Onnettomuusrekisteröintiä pyritään parantamaan yhteistyössä poliisin kanssa. Muille hallintokunnille on tärkeätä, että heillä on käytettävissä ajantasalla olevia onnettomuustietoja, jotta he voisivat kohdistaa liikennekasvatus- ja tiedotustoimintansa oikeisiin kohtiin ja oikeille ryhmille.

Kerran vuodessa järjestetään tielaitoksen, poliisin ja kunnan yhteispalaveri, jossa käsitellään liikenneturvallisuusasioita. Omalle henkilökunnalle pyritään järjestämään ennakoivan ajon kursseja.

Teknisellä toimella on tulevaisuudessa vastuu siitä, että eri hallintokunnat tekevät yhteistyötä. Sen tehtävänä on myös kutsua koolle liikenneturvallisuustyöryhmä.

6. TYÖN SEURANTAMENETELMÄT

Vaasan läänin liikenneturvallisuustyön kehittämisprojektin yhteydessä on liikenne-
ministeriön aloitteesta kehitetty erilaisten liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteu-
tumisen ja vaikutettavuuden seurantaa. Seurannalla pyritään keräämään tietoja
eri toimintojen vaatimista resursseista ja kustannuksista, joita sitten voidaan ver-
rata saavutettuihin tuloksiin. Seurannan tuloksia pyritään hyödyntämään valta-
kunnallisesti.

Kokeilukunnissa seurataan tulevina vuosina miten liikenneturvallisuuden kontakti-
verkko sekä henkilökunnan tietous liikenneturvallisuusasioista kehittyy. Lisäksi
seurataan polkupyöräkäypärän käytön lisäystä sekä mopoliijoiden liikennekäyttäy-
tymisen parantumista.

Seurantatyössä kuntien eri hallintokunnat kirjaavat tarkasti toimintaan käyttä-
miänsä työmääriä ja kustannuksia. Toiminnan toteutusta arvioidaan noin vuoden
kuluttua toiminnan aloittamisesta (esim. polkupyöräkäypärän käytön lisääntymi-
nen). Tämä 'ennen-jälkeen' -tutkimus vaatii hallintokunnilta selkeää työohjelmaa
sekä säännöllistä seurantaa.

Varsinaiset liikenneturvallisuustilanteen muutokset kunnissa tai alueilla vaativat
työn pitkäaikaista seurantaa. Liikenneturva on tässä työssä keskeisessä asemas-
sa. Tavoitteena on kuitenkin saada tietoja eri toimintojen vaikutuksista ihmisiin ja
niiden tehokkuuksista eli miten eri toimintoihin uhratut varat saadaan takaisin
onnettomuussäästöinä. Seurantaa varten suunnitellut lomakkeet ovat liitteessä 7.

7. JATKOTOIMET JA ARVIOINTI

7.1 Läänintaso

Vaasan läänin liikenneturvallisuustyöryhmällä on päävastuu alkaneen työn jatkumisesta ja seurannasta. Työryhmä päättää keväällä 1994 uusien kuntien kytkemisestä mukaan liikenneturvallisuustyöhön. Työryhmän tehtävänä on myös antaa riittävästi tukea ja palautetta kokeilukunnille.

Työryhmän tulee selvittää, miten maakuntien liitot voitaisiin kytkeä mukaan työhön.

Sektorikohtaisten ryhmien tulee huolehtia vuosittain liikenneturvallisuuteen liittyvien toimintasuunnitelmien laatimisesta ja toteuttamisesta. Ryhmien tulee myös kehittää yhteistyötä eri järjestöjen sekä kuntien kanssa.

7.2 Kokeilukunnat

Kokeilukunnissa toiminta on lähtenyt käyntiin työryhmissä ja hallintokunnissa. Yhteistyö eri hallintokuntien välillä on tehostunut ja näkemykset kuntien liikenneturvallisuustyön mahdollisuuksista laajentuneet.

Kokeilukunnissa liikenneturvallisuustyöryhmällä on vastuu työn jatkumisesta ja seurannasta. Ryhmän kokoonpanoa ja tehtäviä tulee tarkistaa säännöllisesti siten, ettei työ käy liian raskaaksi työryhmän jäsenille. Työryhmien tulee tiedottaa työstä omien kuntiensä alueille työn valmistuttua.

Hallintokuntaryhmien tulisi huolehtia jatkossa siitä, että liikenneturvallisuustyö on osa normaalia toimintaa. Yksittäiset tapahtumat ja kampanjat eivät johda pitkäaikaisiin vaikutuksiin liikennekäyttäytymisessä. Kunnan oman henkilökunnan tulee sisäistää liikenneturvallisuusasiat, käyttäytyä esimerkillisesti ja opastaa asiakkaitaan käytännössä. Lasten ja nuorten keskuudessa tapahtuvaan liikenneturvallisuustyöhön tulee ottaa vanhemmat mukaan. Erilaisista tapahtumista ja mahdollisista liikenneturvallisuustyön tuloksista tulee paikkakunnalla tiedottaa aktiivisesti.

7.3 Työn laajentaminen muihin kuntiin

Läänin työryhmä on kokeilukunnista saatujen myönteisten kokemusten perusteella päättänyt uusien kuntien kytkemisestä mukaan liikenneturvallisuustyöhön heti raportin valmistuttua. Läänin työryhmä järjestää kaikille Vaasan läänin kunnille tiedotustilaisuuksia, joissa annetaan tietoa ja tukea liikenneturvallisuustyön kehittämisestä kunnissa.

8. LIITTEET

1. Liikenneturvallisuustyön yhdys- ja vastuuhenkilöt sekä muut työhön osallistuneet henkilöt läänintasolla ja kokeilukunnissa
2. Kuntakohtaiset onnettomuustarkastelut
3. Esimerkki liikenneturvallisuuskasvatustyössä esiintyvistä ongelmista ja ristiriidoista
4. Kuntakohtaiset onnettomuuksien vähentämistavoitteet
5. Läänintason toimintasuunnitelmat vuodelle 1994
6. Lapuan toimintasuunnitelmat vuodelle 1994
7. Kauhajoen toimintasuunnitelmat vuodelle 1994
8. Mittausmenetelmän kaavakkeet

LIITE 1

**Liikenneturvallisuuustyön yhdys- ja vastuuhenkilöt sekä muut
työhön osallistuneet henkilöt läänintasolla ja kokeilukunnissa**

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN YHDYS- JA VASTUU- HENKILOT LÄÄNINTASOLLA JA KOKEILUKUNNISSA

Vaasan lääni:

Yhdyshenkilö:

Eero Siikavirta   LH/aluekehitys- ja elinkeino-osasto

Vastuuhenkilöt:

Raimo Koivisto	LH/sosiaali- ja terveysosasto
Pauli Rautama	LH/koulutus- ja kulttuuriosasto
Jouko Fräntilä	LH/turvallisuusosasto, poliisitoimen vastuualue
Jouko Nurmi	LH/ympäristöosasto, kaavoitustoimen vastuualue
Reijo Mäkeläinen	Autokatsastusasema
Reima Ala-Salmi	Vaasan työsuojelupiiri
Jouko Ketola	Vaasan tiepiiri
Matti Järvinen	Liikenneturva

Lapuan kaupunki:

Yhdyshenkilö:

Ahti Latvala   Tekninen toimi

Vastuuhenkilöt:

Marjatta Kärnä	Sosiaalitoimi
Ulla Palojoki	Terveystoimi/Terveyskeskus
Matti Maunumaa	Koulutoimi
Esa Ikola	Vapaa-aikatoimi
Esko Jokisaari	Tekninen toimi
Martti Kangaskoski	Lapuan nimismiespiiri
Hannu Hakala	Lapuan tiemestariپیری

Kauhajoen kunta:

Yhdyshenkilö:

Sulo Kantojärvi   Tekninen toimi

Vastuuhenkilöt:

Marianne Piikkilä	Sosiaalitoimi
Kyösti Rinne	Terveystoimi/Kauhajoen terveyskeskus
Pekka Laurila	Koulutoimi
Pirjo Ala-Fossi	Vapaa-aikatoimi
Sulo Kantojärvi	Tekninen toimi
Ilmari Liimakka	Kauhajoen nimismiesپیری
Olavi Kujanen	Kauhajoen tiemestariپیری

Läänintason sektorikohtaisten ryhmien jäsenet

Lääninhallitus/Sosiaali- ja terveysosasto

Vastuuhenkilö: Raimo Koivisto
Jäsenet: Gunhild Vestergård
Bengt Nybo

Lääninhallitus/Koulutus- ja kulttuuriosasto

Vastuuhenkilö: Pauli Rautama
Jäsenet: Jukka Ala-Luopa
Sauli Konttila
Minna Laatu
Esa Parkkali
Mikko Keskinen

Lääninhallitus/Turvallisuusosasto, poliisitoimen vastuualue

Vastuuhenkilö: Jouko Fräntilä
Jäsenet: Sauli Vuorimaa
Ilmari Liimakka
Martti Kangaskoski

Lääninhallitus/Ympäristöosasto, kaavoitustoimen vastuualue

Vastuuhenkilö: Jouko Nurmi
Jäsenet: Hannele Wilhelms-Holmstén
Kirsti Sundback

Katsastustoimi

Vastuuhenkilö: Reijo Mäkeläinen
Jäsenet: Markku Kesti
Jorma Korpiaro
Kalevi Laine

Lapuan hallintokuntaryhmien jäsenet:

Tekninen toimi

Vastuuhenkilö: Esko Jokisaari
Jäsenet: Raimo Lepistö
Helena Teräväinen
Aili Tamminen
Jari Jokinen
Jaakko Yli-Rantala
Hannu Hakala (Lapuan tmp)

Sosiaalitoimi

Vastuuhenkilö: Marjatta Kärnä
Jäsenet: Esa Luomala
Tuula Pitkälä
Irma Salo
Marketta Perälä
Riitta Laitinen
Tuula Kurssi
Tarja Kujanpää
Aila Rantala
Pirjo Honkavirta
Ritva Myllykangas
Kaija Mäkynen
Kerttu Tuomaala
Leena Finnilä
Seppo Salmela

Terveystoimi

Vastuuhenkilö: Ulla Palojoki
Jäsenet: Irma Mäkynen
Eeva Jylhä
Paula Saari
Anita Kuikka
Pentti Kalliola
Siiri Peltola

Koulutoimi

Vastuuhenkilö:

Jäsenet:

Matti Maunumaa

Auli Hantula

Veikko Mäntynen

Reino Keski-Saari

Kari Vihla

Sirkku Kaappola

Aapo Kuoppala

Pirjo Penttilä

Matti Pienimaa

Jukka Yli-Rantala

Martti Kangaskoski (poliisi)

Vapaa-aikatoimi

Vastuuhenkilö:

Jäsenet:

Esa Ikola

Liisa Kotala

Maritta Sipilä

Ritva Haapalainen

Osmo Vierikko

Leena Smolander

Kauhajoen hallintokuntaryhmien jäsenet

Tekninen toimi

Vastuuhenkilö: Sulo Kantojärvi
Jäsenet: Saara Houtsonen
Matti Piirainen
Simo Yli-Halkola
Liisa Kasi
Keijo Mäenpää
Olavi Kujanen (tielaitos)

Sosiaalitoimi

Vastuuhenkilö: Marianne Piikkilä
Jäsenet: Arja Luoma
Kaija Tuisku
Helena Hautaviita
Jukka Ojaniemi
Kaarina Viitasaari

Terveystoimi

Vastuuhenkilö: Kyösti Rinne
Jäsenet: Eeva-Liisa Arola
Seija Haavisto
Marja-Terttu Äijö

Koulutoimi

Vastuuhenkilö: Pekka Laurila
Jäsenet: Matti Viinikka
Jyri Rinne
Kaija Koski-Lammi

Vapaa-aikatoimi

Vastuuhenkilö: Pirjo Ala-Fossi
Jäsenet: Susanna Nurmela
Jussi Arkela
Markku Nurmi

LIITE 2

Kuntakohtaiset onnettomuustarkastelut

9

VAASAN LÄÄNIN HENKILÖVAHINKO-ONNETTOMUUDET 1990-1992, TILASTOKESKUS

KUNTA	Onnet. 1990-92	Asukkaat Yht.	Onnet. /1000 As.	Onnet. /1000 autoa
ALAHÄRMÄ	25	5414	1.54	3.31
ALAJÄRVI	26	9697	.89	2.04
ALAVUS	75	10529	2.37	4.68
EVIJÄRVI	18	3329	1.80	3.93
HALSUA	7	1651	1.41	3.13
HIMANKA	10	3376	.99	2.33
ILMAJOKI	91	12124	2.50	5.13
ISOJOKI	16	2888	1.85	3.94
ISOKYRÖ	28	5409	1.73	3.27
JALASJÄRVI	56	9865	1.89	3.90
JURVA	20	5291	1.26	2.77
KANNUS	34	6174	1.84	4.21
KARIJOKI	5	1964	.85	1.92
KASKINEN	2	1736	.38	1.01
KAUHAJOKI	93	15663	1.98	3.99
KAUHAVA	45	8633	1.74	3.50
KAUSTINEN	24	4549	1.76	3.79
KOKKOLA	161	34942	1.54	3.19
KORSNÄS	8	2338	1.14	2.04
KORTESJÄRVI	16	2786	1.91	3.93
KRISTIINANKAUP.	35	8838	1.32	2.68
KRUUNUPYY	19	7067	.90	1.76
KUORTANE	26	4894	1.77	3.89
KURIKKA	94	11211	2.79	5.67
KÄLVÄ	20	4663	1.43	3.33
LAHIA	50	7684	2.17	4.64
LAPPAJÄRVI	33	4484	2.45	6.08
LAPUA	105	14566	2.40	5.13
LEHTIMÄKI	12	2326	1.72	3.72
LESTIJÄRVI	11	1110	3.30	8.71
LOHTAJA	13	3044	1.42	3.56
LUOTO	16	3814	1.40	3.43
MAALAHTI	29	5896	1.64	3.22
MAKSAMAA	5	1158	1.44	3.32
MUSTASAARI	49	16249	1.01	1.89
MURMO	28	9608	.97	2.02
NÄRPIÖ	50	10350	1.61	2.76
ORAVAINEN	15	2437	2.05	3.97
PERHO	10	3426	.97	2.53
PERÄSEINÄJOKI	26	4137	2.09	4.22
PIETARSAARI	82	19957	1.37	2.68
PIETARSAARE MLK	41	10120	1.35	2.61
SEINÄJOKI	206	28344	2.42	4.52
SOINI	5	3023	.55	1.28
TEUVA	25	7343	1.13	2.61
TOHOLAMPI	11	4085	.90	2.08
TÖYSÄ	18	3215	1.87	3.85
ULLAVA	0	1148	.00	.00
UUSIKAARLEPY	30	7743	1.29	2.36
VAASA	309	54179	1.90	3.96
VETELI	12	4095	.98	2.09
VIMPELI	14	3816	1.22	2.91
VÄHÄKYRÖ	25	5012	1.66	2.46
VÖYRI	15	3801	1.32	2.56
YLIHÄRMÄ	22	3344	2.19	4.56
YLISTARO	34	6049	1.87	3.90
ÄHTÄRI	26	7790	1.11	2.45
YHT./KESKIM.	2281	448384	1.70	3.48

Taulukko 1 Henkilövahinko-onnettomuusriski vuosita-
solla 1000 asukasta ja 1000 autoa kohti laskettuna kunnittain.

VAASAN LÄÄNIN HENKILÖVAHINKO-ONNETTOMUUDET 1990-1992, TILASTOKESKUS

KUNTA	ONNETTOMUUSTYYPPI															
	Kohtaamis- onnet.		Samat ajosuun.		Vastakk. tai rist. ajosuun.		Jalankulku onnet.		pp tai mopo osallinen		Suistumis onnet.		Muu onnet.		YHT	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
ALAHÄRMÄ	0	0	6	24	3	12	5	20	1	4	6	24	4	16	25	100
ALAJÄRVI	5	19	5	19	5	19	1	4	0	0	9	35	1	4	26	100
ALAVUS	4	5	17	23	22	29	6	8	4	5	19	25	3	4	75	100
EVIJÄRVI	1	6	2	11	6	33	1	6	0	0	7	39	1	6	18	100
HALSUA	0	0	1	14	3	43	0	0	0	0	2	29	1	14	7	100
HIMANKA	1	10	0	0	5	50	0	0	0	0	4	40	0	0	10	100
ILMAJOKI	9	10	13	14	35	38	2	2	2	2	26	29	4	4	91	100
ISOJOKI	3	19	1	6	4	25	0	0	0	0	8	50	0	0	16	100
ISOKYRÖ	3	11	6	21	12	43	3	11	0	0	3	11	1	4	28	100
JALASJÄRVI	8	14	11	20	13	23	5	9	2	4	14	25	3	5	56	100
JURVA	1	5	4	20	4	20	3	15	3	15	5	25	0	0	20	100
KANNUS	1	3	5	15	10	29	4	12	2	6	9	26	3	9	34	100
KARIJOKI	2	40	0	0	2	40	0	0	0	0	1	20	0	0	5	100
KASKINEN	0	0	0	0	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100
KAUHAJOKI	7	8	9	10	29	31	10	11	8	9	27	29	3	3	93	100
KAUHAVA	3	7	4	9	21	47	4	9	3	7	6	13	4	9	45	100
KAUSTINEN	1	4	4	17	6	25	2	8	0	0	8	33	3	13	24	100
KOKKOLA	9	6	20	12	65	40	19	12	15	9	15	9	18	11	161	100
KORSNÄS	1	13	2	25	2	25	0	0	0	0	2	25	1	13	8	100
KORTESJÄRVI	0	0	2	13	4	25	2	13	0	0	7	44	1	6	16	100
KRISTIINANKAUP.	6	17	5	14	8	23	2	6	1	3	10	29	3	9	35	100
KRUUNUPYY	3	16	1	5	5	26	1	5	1	5	7	37	1	5	19	100
KUORTANE	0	0	7	27	4	15	4	15	0	0	9	35	2	8	26	100
KURIKKA	9	10	13	14	38	40	8	9	6	6	18	19	2	2	94	100
KÄLVÄ	1	5	4	20	5	25	3	15	0	0	7	35	0	0	20	100
LAIHIA	3	6	4	8	17	34	3	6	4	8	16	32	3	6	50	100
LAPPAJÄRVI	5	15	3	9	10	30	3	9	1	3	7	21	4	12	33	100
LAPUA	15	14	14	13	34	32	12	11	4	4	15	14	11	10	105	100
LEHTIMÄKI	1	8	4	33	2	17	1	8	0	0	3	25	1	8	12	100
LESTIJÄRVI	0	0	3	27	0	0	1	9	0	0	7	64	0	0	11	100
LOHTAJA	1	8	1	8	3	23	3	23	0	0	4	31	1	8	13	100
LUOTO	2	13	1	6	1	6	3	19	0	0	8	50	1	6	16	100
MAALAHTI	3	10	3	10	5	17	0	0	0	0	14	48	4	14	29	100
MAKSAMAÄ	1	20	1	20	1	20	0	0	0	0	2	40	0	0	5	100
MUSTASAARI	7	14	11	22	4	8	3	6	1	2	23	47	0	0	49	100
NURMO	4	14	5	18	10	36	1	4	2	7	4	14	2	7	28	100
NÄRPIÖ	5	10	8	16	9	18	5	10	1	2	16	32	6	12	50	100
ORAVAINEN	0	0	4	27	2	13	0	0	0	0	6	40	3	20	15	100
PERHÖ	1	10	0	0	5	50	0	0	1	10	2	20	1	10	10	100
PERÄSEINÄJOKI	3	12	7	27	4	15	1	4	0	0	10	38	1	4	26	100
PIETARSAARI	3	4	12	15	39	48	11	13	8	10	3	4	6	7	82	100
PIETARSAARE MLK	6	15	11	27	11	27	1	2	0	0	8	20	4	10	41	100
SEINÄJOKI	10	5	28	14	70	34	36	17	24	12	28	14	10	5	206	100
SOINI	0	0	0	0	1	20	0	0	0	0	4	80	0	0	5	100
TEUVA	1	4	4	16	11	44	3	12	0	0	4	16	2	8	25	100
TOHOLAMPI	2	18	0	0	1	9	2	18	0	0	5	45	1	9	11	100
TÖYSÄ	0	0	3	17	2	11	3	17	0	0	9	50	1	6	18	100
UUSIKAARLEPPY	2	7	3	10	10	33	2	7	0	0	11	37	2	7	30	100
VAASA	11	4	40	13	83	27	62	20	36	12	45	15	32	10	309	100
VETELI	0	0	5	42	2	17	1	8	0	0	4	33	0	0	12	100
VIMPELI	3	21	2	14	3	21	2	14	0	0	4	29	0	0	14	100
VÄHÄKYRÖ	4	16	4	16	5	20	2	8	1	4	8	32	1	4	25	100
VÖYRI	4	27	3	20	3	20	0	0	0	0	5	33	0	0	15	100
YLIHÄRMÄ	3	14	1	5	7	32	2	9	1	5	8	36	0	0	22	100
YLISTARO	2	6	8	24	8	24	2	6	0	0	10	29	4	12	34	100
ÄHTÄRI	2	8	4	15	8	31	1	4	1	4	7	27	3	12	26	100
YHTEENSÄ	182	8	339	15	684	30	251	11	133	6	529	23	163	7	2281	100

Taulukko 2 Onnettomuuksien tyyppijakautuma kunnittain

VAASAN LÄÄNIN HENKILÖVAHINKO-ONNETTOMUUDET 1990-1992, TILASTOKESKUS

KUNTA	TAAJAMASSA				MUUALLA			
	vuosi				vuosi			
	90	91	92	YHT	90	91	92	YHT
ALAHÄRMÄ	3	3	3	9	8	4	4	16
ALAJÄRVI	1	2	3	6	8	6	6	20
ALAVUS	11	9	2	22	17	22	14	53
EVIJÄRVI	1	0	1	2	5	4	7	16
HALSUA	0	1	2	3	1	1	2	4
HIMANKA	1	1	3	5	1	1	3	5
ILMAJOKI	11	6	7	24	28	23	16	67
ISOJOKI	1	0	2	3	4	7	2	13
ISOKYRÖ	4	3	4	11	5	10	2	17
JALASJÄRVI	9	5	4	18	14	11	13	38
JURVA	1	2	5	8	5	5	2	12
KANNUS	6	8	5	19	6	2	7	15
KARIJOKI	0	0	0	0	2	2	1	5
KASKINEN	0	1	0	1	0	1	0	1
KAUHAJOKI	11	17	20	48	17	15	13	45
KAUHAVA	9	11	3	23	6	11	5	22
KAUSTINEN	3	2	2	7	5	6	6	17
KOKKOLA	38	54	39	131	7	13	10	30
KORSNÄS	1	0	0	1	4	1	2	7
KORTESJÄRVI	3	1	1	5	5	0	6	11
KRISTIIANKAUP.	2	3	8	13	11	8	3	22
KRUUNUPYY	2	1	1	4	5	7	3	15
KUORTANE	4	1	3	8	6	5	7	18
KURIKKA	21	14	10	45	14	19	16	49
KÄLVIA	1	2	1	4	5	6	5	16
LAIHIA	1	7	7	15	15	10	10	35
LAPPAJÄRVI	4	6	1	11	5	5	12	22
LAPUA	21	20	13	54	19	15	17	51
LEHTIMÄKI	0	0	0	0	9	1	2	12
LESTIJÄRVI	1	0	1	2	3	4	2	9
LOHTAJA	1	0	0	1	5	5	2	12
LUOTO	0	1	1	2	3	6	5	14
MAALAHTI	1	2	0	3	7	13	6	26
MAKSAMAÄ	0	0	0	0	0	3	2	5
MUSTASAARI	3	3	1	7	10	17	15	42
NURMO	2	2	4	8	9	4	7	20
NÄRPIÖ	3	3	2	8	16	8	18	42
ORAVAINEN	0	2	0	2	3	7	3	13
PERHO	4	2	0	6	2	0	2	4
PERÄSEINÄJOKI	2	2	4	8	2	13	3	18
PIETARSAARI	27	25	19	71	4	1	6	11
PIETARSAARE MLK	0	0	1	1	16	12	12	40
SEINÄJOKI	68	55	54	177	9	8	12	29
SOINI	0	1	0	1	1	1	2	4
TEUVA	4	5	1	10	5	4	6	15
TOHOLAMPI	0	1	2	3	3	1	4	8
TÖYSÄ	1	0	0	1	5	5	7	17
UUSIKAARLEPY	3	4	3	10	3	4	13	20
VAASA	78	102	84	264	14	17	14	45
VETELI	0	1	0	1	3	3	5	11
VIMPELI	2	1	5	8	1	0	5	6
VAHÄKYRÖ	1	3	2	6	8	6	5	19
VÖYRI	2	0	2	4	4	6	1	11
YLIHÄRMÄ	5	4	3	12	2	6	2	10
YLISTARO	3	2	3	8	10	7	9	26
ÄHTÄRI	4	3	1	8	5	4	9	18
YHTEENSÄ	385	404	343	1132	390	386	373	1149

Taulukko 3 Onnettomuudet taajamassa ja muualla vuosittain kuntatasolla

VAASAN LÄÄNIN HENKILÖVAHINKO-ONNETTOMUUDET 1990-1992, TILASTOKESKUS

KUNTA	TIENPITÄJÄ						
	Tielaitos		Kunta		Muu alue		YHT
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl
ALAHÄRMÄ	17	68	7	28	1	4	25
ALAJÄRVI	22	85	4	15	0	0	26
ALAVUS	50	67	23	31	2	3	75
EVIJÄRVI	12	67	5	28	1	6	18
HALSUA	6	86	1	14	0	0	7
HIMANKA	7	70	3	30	0	0	10
ILMAJOKI	76	84	15	16	0	0	91
ISOJOKI	13	81	1	6	2	13	16
ISOKYRÖ	21	75	6	21	1	4	28
JALASJÄRVI	46	82	8	14	2	4	56
JURVA	17	85	3	15	0	0	20
KANNUS	24	71	10	29	0	0	34
KARIJOKI	5	100	0	0	0	0	5
KASKINEN	1	50	1	50	0	0	2
KAUHAJOKI	73	78	19	20	1	1	93
KAUHAVA	30	67	14	31	1	2	45
KAUSTINEN	21	88	3	13	0	0	24
KOKKOLA	37	23	122	76	2	1	161
KORSNÄS	8	100	0	0	0	0	8
KORTESJÄRVI	14	88	1	6	1	6	16
KRISTIINANKAUP.	26	74	9	26	0	0	35
KRUUNUPYY	16	84	3	16	0	0	19
KUORTANE	21	81	3	12	2	8	26
KURIKKA	49	52	42	45	3	3	94
KÄLVÄ	20	100	0	0	0	0	20
LAIHIA	41	82	9	18	0	0	50
LAPPAJÄRVI	29	88	4	12	0	0	33
LAPUA	58	55	45	43	2	2	105
LEHTIMÄKI	11	92	1	8	0	0	12
LESTIJÄRVI	8	73	2	18	1	9	11
LOHTAJA	11	85	1	8	1	8	13
LUOTO	16	100	0	0	0	0	16
MAALAHTI	26	90	2	7	1	3	29
MAKSAMAA	5	100	0	0	0	0	5
MUSTASAARI	42	86	5	10	2	4	49
NURMO	21	75	7	25	0	0	28
NÄRPÖ	46	92	4	8	0	0	50
ORAVAINEN	14	93	1	7	0	0	15
PERHO	7	70	3	30	0	0	10
PERÄSEINÄJOKI	23	88	3	12	0	0	26
PIETARSAARI	8	10	74	90	0	0	82
PIETARSAARE MLK	38	93	3	7	0	0	41
SEINÄJOKI	38	18	164	80	4	2	206
SOINI	4	80	0	0	1	20	5
TEUVA	21	84	3	12	1	4	25
TOHOLAMPI	10	91	1	9	0	0	11
TÖYSÄ	17	94	1	6	0	0	18
UUSIKAARLEPPY	19	63	10	33	1	3	30
VAASA	31	10	273	88	5	2	309
VETELI	12	100	0	0	0	0	12
VIMPELI	12	86	1	7	1	7	14
VÄHÄKYRÖ	17	68	6	24	2	8	25
VÖYRI	14	93	1	7	0	0	15
YLIHÄRMÄ	15	68	7	32	0	0	22
YLISTARO	31	91	3	9	0	0	34
ÄHTÄRI	15	58	9	35	2	8	26
YHTEENSÄ	1292	57	946	41	43	2	2281

Taulukko 4 Onnettomuksien jakautuminen tienpitäjän mukaan kunnittain

VAASAN LÄÄNIN HENKILÖVAHINKO-ONNETTOMUUKSIEN UHRIT 1990-1992, TILASTOKESKUS

	Ikäryhmä							YHT
	0-6 v.	7-14 v.	15-17 v.	18-20 v.	21-24 v.	25-64 v.	yli 64 v.	
	%	%	%	%	%	%	%	
ALAHÄRMÄ	3	9	14	14	0	49	11	100
ALAJÄRVI	3	5	11	8	13	58	3	100
ALAVUS	0	4	17	16	13	33	17	100
EVIJÄRVI	0	0	9	18	14	45	14	100
HALSUA	0	0	13	0	0	38	50	100
HIMANKA	0	8	8	15	15	38	15	100
ILMAJOKI	3	11	6	13	6	47	13	100
ISOJOKI	0	5	5	5	14	55	18	100
ISOKYRÖ	3	11	14	8	3	49	14	100
JALASJÄRVI	3	10	7	7	8	45	21	100
JURVA	8	4	16	8	0	60	4	100
KANNUS	3	5	3	21	3	55	11	100
KARIJOKI	0	0	8	17	17	17	42	100
KASKINEN	0	50	0	50	0	0	0	100
KAUHAJOKI	0	7	19	12	9	40	14	100
KAUHAVA	0	9	7	10	10	36	28	100
KAUSTINEN	0	6	12	24	8	39	10	100
KOKKOLA	4	7	21	11	9	37	12	100
KORSNÄS	0	0	0	22	0	78	0	100
KORTESJÄRVI	5	0	5	14	14	48	14	100
KRISTIIINANKAUP.	2	4	11	15	9	41	17	100
KRUUNUPYY	12	8	0	12	8	42	19	100
KUORTANE	0	5	15	12	5	51	12	100
KURIKKA	1	6	25	9	12	31	17	100
KÄLVIA	8	0	4	4	12	50	23	100
LAIHIA	3	7	13	13	7	41	16	100
LAPPAJÄRVI	0	5	7	17	7	48	17	100
LAPUA	2	11	14	9	9	45	12	100
LEHTIMAKI	13	0	7	7	7	53	13	100
LESTIJÄRVI	0	6	12	18	12	47	6	100
LOHTAJA	0	0	13	0	0	69	19	100
LUOTO	0	5	11	5	0	53	26	100
MAALAHTI	5	0	2	16	12	56	9	100
MAKSAMAA	0	0	17	0	0	67	17	100
MUSTASAARI	4	14	20	16	4	30	10	100
MURMO	6	6	3	6	22	50	8	100
NÄRPIÖ	0	9	12	15	5	53	6	100
ORAVAINEN	0	10	5	10	29	29	19	100
PERHO	0	17	17	6	0	50	11	100
PERÄSEINÄJOKI	0	0	20	18	8	51	4	100
PIETARSAARI	4	10	27	9	5	30	15	100
PIETARSAARE MLK	0	6	8	4	12	48	23	100
SEINÄJOKI	2	10	13	7	7	51	10	100
SOINI	0	0	0	0	14	86	0	100
TEUVA	3	8	22	5	8	43	11	100
TOHOLAMPI	0	7	20	20	13	27	13	100
TÖYSÄ	0	4	0	9	4	74	9	100
UUSIKAARLEPEYY	2	7	15	7	4	50	15	100
VAASA	1	8	12	9	9	46	14	100
VETELI	0	5	20	45	5	15	10	100
VIMPELI	10	0	10	10	15	35	20	100
VÄHÄKYRÖ	3	19	23	0	6	45	3	100
VÖYRI	0	0	7	7	26	37	22	100
YLIHÄRMÄ	7	7	0	24	14	38	10	100
YLISTARO	4	7	13	11	7	42	16	100
ÄHTÄRI	2	5	9	5	16	56	7	100
YHT	2	7	13	11	9	44	13	100

Taulukko 5 Onnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden jakautuminen ikäryhmiin kunnittain.

VAASAN LÄÄNIN HENKILÖVAHINKO-ONNETTOMUUKSIEN UHRIT 1990-1992, TILASTOKESKUS

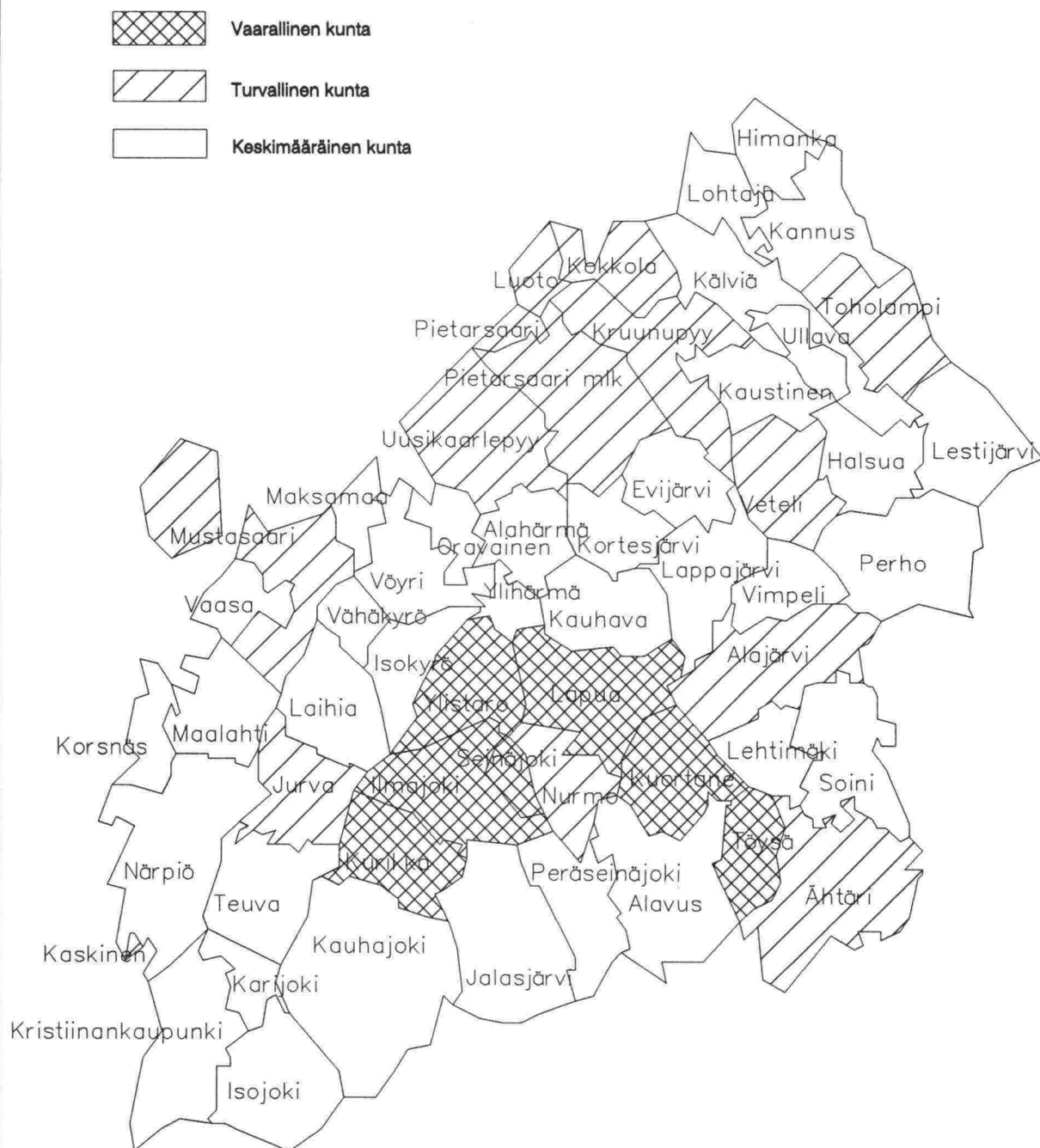
KUNTA	UHRIEN IÄRYHMÄ							
	0-6 v.	7-14 v.	15-17 v.	18-20 v.	21-24 v.	24-64 v.	yli 64 v.	YHT.
ALAHÄRMÄ	.7	1.5	6.3	8.3	.0	2.2	1.4	2.2
ALAJÄRVI	.3	.5	2.7	2.6	3.7	1.6	.2	1.3
ALAVUS	.0	1.1	12.2	14.1	7.6	1.9	3.2	3.0
EVIJÄRVI	.0	.0	5.1	9.4	6.1	2.0	2.0	2.2
HALSUA	.0	.0	3.9	.0	.0	1.3	5.1	1.6
HIMANKA	.0	.8	2.1	5.0	3.9	1.0	1.4	1.3
ILMAJOKI	1.2	3.3	4.7	11.3	4.7	3.2	2.9	3.4
ISOJOKI	.0	1.4	4.1	4.7	8.5	2.8	1.8	2.5
ISOKYRÖ	.8	2.4	6.9	5.3	1.4	2.2	1.7	2.3
JALASJÄRVI	.8	2.2	3.9	4.1	4.2	2.2	2.9	2.5
JURVA	1.7	.5	5.4	3.7	.0	1.8	.4	1.6
KANNUS	.5	.8	1.2	11.4	1.2	2.3	1.5	2.1
KARIJOKI	.0	.0	5.3	12.1	11.7	.7	3.6	2.0
KASKINEN	.0	1.4	.0	5.4	.0	.0	.0	.4
KAUHAJOKI	.0	1.6	10.9	6.6	3.9	1.9	2.2	2.4
KAUHAVA	.0	1.7	3.5	5.9	4.6	1.6	3.9	2.2
KAUSTINEN	.0	1.6	8.8	23.3	5.5	2.9	2.8	3.6
KOKKOLA	.8	1.1	8.0	4.8	2.8	1.3	1.9	1.9
KORSNÄS	.0	.0	.0	7.8	.0	2.1	.0	1.3
KORTESJÄRVI	1.3	.0	3.1	10.6	7.6	2.5	1.9	2.5
KRISTIIINANKAUP.	.5	.7	5.1	7.6	3.5	1.4	1.5	1.7
KRUUNUPYY	1.6	.8	.0	3.4	2.0	1.1	1.2	1.2
KUORTANE	.0	1.2	10.2	8.7	3.3	2.9	1.8	2.8
KURIKKA	.3	1.8	19.8	8.6	8.3	2.1	3.7	3.5
KALVIA	1.3	.0	1.3	1.7	4.4	1.9	3.4	1.9
LAIHIA	.9	1.3	7.8	9.5	3.8	2.2	2.9	2.6
LAPPAJÄRVI	.0	1.2	5.3	13.8	4.8	3.0	2.9	3.1
LAPUA	.8	2.9	9.2	6.9	5.6	2.9	2.1	3.2
LEHTIMÄKI	3.3	.0	3.3	4.5	2.8	2.4	1.5	2.1
LESTIJÄRVI	.0	2.4	13.1	28.6	14.2	5.1	1.7	5.1
LOHTAJA	.0	.0	4.7	.0	.0	2.5	2.4	1.8
LUOTO	.0	.5	3.0	1.8	.0	2.1	4.4	1.7
MAALAHTI	1.3	.0	1.5	11.7	5.8	2.8	1.0	2.4
MAKSAMAA	.0	.0	7.1	.0	.0	2.5	1.3	1.7
MUSTASAARI	.6	1.7	6.8	6.0	1.4	.8	1.0	1.4
MURMO	.6	.5	.7	1.7	4.9	1.2	1.3	1.2
NÄRPIÖ	.0	2.1	7.2	8.6	2.1	2.3	.6	2.1
ORAVAINEN	.0	2.6	3.7	7.4	18.0	1.8	2.5	2.9
PERHO	.0	1.5	5.2	2.5	.0	2.0	1.6	1.8
PERÄSEINÄJOKI	.0	.0	18.5	22.7	7.4	4.2	.9	4.1
PIETARSAARI	.8	1.5	10.2	3.3	1.4	.9	1.5	1.6
PIETARSAARE MLK	.0	.7	2.8	1.6	3.8	1.8	2.9	1.7
SEINÄJOKI	.5	2.8	9.7	4.9	3.1	2.8	2.6	2.9
SOINI	.0	.0	.0	.0	2.4	1.3	.0	.8
TEUVA	.5	1.2	8.9	2.5	3.1	1.5	1.0	1.7
TOHOLAMPI	.0	.6	4.8	6.1	2.9	.7	1.1	1.2
TÖYSÄ	.0	1.0	.0	6.8	2.1	3.6	1.1	2.4
UUSIKAARLEPPY	.4	1.2	7.8	3.4	1.7	2.1	1.6	2.0
VAASA	.4	1.9	7.2	5.4	3.3	1.9	2.2	2.3
VETELI	.0	.6	6.9	16.1	1.7	.5	1.1	1.6
VIMPELI	2.1	.0	4.1	5.5	5.5	1.2	2.1	1.7
VÄHÄKYRÖ	.7	3.1	9.9	.0	2.7	1.9	.4	2.1
VÖYRI	.0	.0	4.9	5.7	13.0	1.9	2.3	2.4
YLIHÄRMÄ	2.1	1.8	.0	21.4	10.1	2.2	1.6	2.9
YLISTARO	1.3	1.4	7.7	7.4	3.7	2.2	2.0	2.5
ÄHTÄRI	.5	.7	4.4	2.3	6.2	2.0	.8	1.8
YHTEENSÄ	.5	1.4	6.7	6.2	3.7	1.9	1.9	2.2

Taulukko 6 Kuolleiden ja loukkaantuneiden osallisten määrä ikäryhmän asukasluvuun nähden kunnittain (uhria/1000 as ikäryhmässä) vuositasolla.

Vaasan läänin vaaralliset ja turvalliset kunnat

Lähde: Kuntien liikenneturvallisuus vuosina 1982-1990, Tielaitos

LIITE 3

**Esimerkki liikennekasvatustyössä esiintyvistä
ongelmista ja ristiriidoista**

Soinilaisille huoltajille

Parin viime vuoden aikana on nuorten liikennekäyttäytymisessä ehtinyt tapahtua runsaasti murhetta tuottaneita tapauksia. Näissä moottoriajoneuvojen käyttöön liittyneissä tapahtumissa on ollut mukana niin alle kouluikäisiä, kouluikäisiä ja ajokortittomia nuoria, osasta alkoholin vaikutuksen alaisina. Ja näyttää vielä siltä, että lapset ja nuoret ovat olleet liikkeellä huomattavalta osin vanhempiensa heille hankkimin välinein tai heidän myötävaikutuksellaan.

Opettajien on ollut vaikea olla tässä tilanteessa hiljaa. Heidänhän tulee koulussa tuoda esille sitä, minkä yhteiskunta on katsonut oikeaksi ja vahvistanut sen valtakunnan tasolla asianmukaisin säädöksin. Kun koulun tulee myös olla tukemassa kodin antamaa kasvatusta, on ristiriita yhäti kasvanut. Koulu ei ole voinut ja ei voi vastaisuudessaakaan lähteä tällaisissa tapauksissa laillisuuden unohtaneitten kotien linjoille. Myös oppilaat

ovat vähätelleet mielessään koulun antamaa opetusta tietäessään kotoisen käytännön olevan jotain aivan muuta.

On melko turhaa, monissa tapauksissa aivan turhaa yrittää kouluissa puhua enempää laillisuus- kuin liikennekasvatuksestaakaan, liiemmin myös rehellisyydestäkään, jos kotonen tai mikä tahansa käytäntö puhuu ilmiselvästi puhuttua sanaa vastaan. Puhetapa "tehkää niin kuin minä sanon eikä niinkuin minä teen" ei tuota toivottua tulosta. Nuorilla on silmät ja korvat seurata tarkasti puhutun sanan ja käytännön ristiriitaa. Heille kasvaa näkemys: näin puhutaan, mutta noin kuitenkin tehdään.

Soinilaiset huoltajat ja kylätoimikuntien jäsenet! Viime aikoina kyliltä, mm. Hautakylältä ja Kirkonkylältä, kuuluneet uutiset eivät ole erityisen mairittelevia. Toivomme hartaassti, että erityisesti oman ympäristön liikennekulttuuri otettaisiin vaka-

van pohdinnan alaiseksi kotona ja yhteisissä kyläilloissa. Ei kannattane jatkaa laitonta menoa menetten eikä tulevienkaan uhrien kustannuksella. Jos alaikäisten ja kortittomien meno jatkuu entisellään, sokea sattuma on eittämättä sieppaamassa aineellisten menestysten lisäksi uhrin sieltä ja toisen täältä tavalla, joka ei meitä miellytä. Ja olkaamme uskottavia!

Loppuun sopii Seinäjoen perheasiain neuvottelukeskukseen johtajan Niilo Kankaanpään esimerkkitalanne terveestä vanhemmuudesta:

Äiti löysi töistä palattuaan 13-vuotiaan poikansa kirjoittaman lapun keittiön pöydältä. Siinä luki: "Äiti, jos rakastat minua, ostat minulle mopon." Äiti jatkoi lapulle: "Rakastan sinua ja juuri siksi en osta sinulle mopoa, koska olet alaikäinen."

Yläasteen opettajat

LIITE 4

Kuntakohtaiset onnettomuuksien vähentämistavoitteet

HENKILÖVAHINKO-ONNETTOMUUKSIEN VÄHENTÄMISTAVOITTEET KUNNITTAIN

KUNTA	Onnett. 1990-92 Onn.	Onnett. keskimäärin 1990-92 Onn./vuosi	Asukas- määrä 1992 As.	Onnett./ 1000 as vuositasolla 1990-92	Onnett./ 1000 autoa vuositasolla 1990-92	Tavoitteen mukai- nen onn.määrä vuonna 2000 Onn./vuosi	Tavoitteen mukai- onnettomuuksien vähennys 1992->2000 Onn./vuosi
ALÄHÄRMÄ	25	8	5414	1,54	3,31	5	-3
ALAJÄRVI	26	9	9697	0,89	2,04	9	0
ALAVUS	75	25	10529	2,37	4,68	11	-14
EVIJÄRVI	18	6	3329	1,80	3,93	3	-3
HALSUA	7	2	1651	1,41	3,13	1	-1
HIMANKA	10	3	3376	0,99	2,33	3	0
ILMAJOKI	91	30	12124	2,50	5,13	12	-18
ISOJOKI	16	5	2888	1,85	3,94	2	-3
ISOKYRÖ	28	9	5409	1,73	3,27	5	-4
JALASJÄRVI	56	19	9865	1,89	3,90	10	-9
JURVA	20	7	5291	1,26	2,77	5	-2
KANNUS	34	11	6174	1,84	4,21	6	-5
KARIJOKI	5	2	1964	0,85	1,92	2	0
KASKINEN	2	1	1736	0,38	1,01	1	0
KAUHAJOKI	93	31	15663	1,98	3,99	17	-14
KAUHAVA	45	15	8633	1,74	3,50	9	-6
KAUSTINEN	24	8	4549	1,76	3,79	4	-4
KOKKOLA	161	53	34942	1,54	3,19	36	-17
KORSNÄS	8	3	2338	1,14	2,04	2	-1
KORTESJÄRVI	16	5	2786	1,91	3,93	2	-3
KRISTIINANKAUPUNKI	35	12	8838	1,32	2,68	9	-3
KRUUNUPYY	19	6	7067	0,90	1,76	6	0
KUORTANE	26	9	4894	1,77	3,89	5	-4
KURIKKA	94	31	11211	2,79	5,67	11	-20
KÄLVÄ	20	7	4663	1,43	3,33	5	-2
LAIHIA	50	17	7684	2,17	4,64	8	-9
LAPPAJÄRVI	33	11	4484	2,45	6,08	4	-7
LAPUA	105	35	14566	2,40	5,13	15	-20
LEHTIMÄKI	12	4	2326	1,72	3,72	2	-2
LESTIJÄRVI	11	4	1110	3,30	8,71	1	-3
LOHTAJA	13	4	3044	1,42	3,56	2	-2
LUOTO	16	5	3814	1,40	3,43	3	-2
MAALAHTI	29	10	5896	1,64	3,22	6	-4
MAKSAMAA	5	2	1158	1,44	3,32	1	-1
MUSTASAARI	49	16	16249	1,01	1,89	16	0
NURMO	28	9	9608	0,97	2,02	9	0
NÄRPIÖ	50	17	10350	1,61	2,76	11	-6
ORAVAINEN	15	5	2437	2,05	3,97	2	-3
PERHO	10	3	3426	0,97	2,53	3	0
PERÄSEINÄJOKI	26	9	4137	2,09	4,22	4	-5
PIETARSAARI	82	27	19957	1,37	2,68	20	-7
PIETARSAAREN MLK	41	14	10120	1,35	2,61	10	-4
SEINÄJOKI	206	69	28344	2,42	4,52	29	-40
SOINI	5	2	3023	0,55	1,28	2	0
TEUVA	25	8	7343	1,13	2,61	7	-1
TOHOLAMPI	11	4	4085	0,90	2,08	4	0
TÖYSÄ	18	6	3215	1,87	3,85	3	-3
ULLAVA	0	0	1148	0,00	0,00	0	0
UUSIKAARLEPY	30	10	7743	1,29	2,36	8	-2
VAASA	309	103	54179	1,90	3,96	56	-47
VETELI	12	4	4095	0,98	2,09	4	0
VIMPELI	14	5	3816	1,22	2,91	4	-1
VÄHÄKYRÖ	25	8	5012	1,66	2,46	5	-3
VÖYRI	15	5	3801	1,32	2,56	3	-2
YLIHÄRMÄ	22	7	3344	2,19	4,56	3	-4
YLISTARO	34	11	6049	1,87	3,90	6	-5
AHTÄRI	26	9	7790	1,11	2,45	8	-1
YHT./KESKIMÄÄRIN	2281	760	448384	1,70	3,48	440	-320

LIITE 5

Läänintason toimintasuunnitelmat vuodelle 1994

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994 - 1995

Lääni Vaasan lääni   Sektori Sosiaali- ja terveysosasto

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI- TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU- HENKILO	TOTEU- TUS
	<p>Lomalautakuntien sihteerien työkokouk- sessa liikenneturvallisuus teemana - selvitys liikenneonnettomuuksista</p> <p>Kehotetaan johtavia kodinhoitajia, perhe- päivähoidon ohjaajia, päiväkotien johtajia, terveyskasvatusyhdyshenkilöitä, johtavia hoitajia, pakolaisten vastaanottokeskusten työntekijöitä sekä kehitysvamma-kuntayh- tymien työntekijöitä huomioimaan - kouluttaja-avun järjestäminen - materiaalia liikenneturvallisuudesta - palautteen kerääminen</p> <p>Johtavien kodinhoitajien työkokouksessa liikenneturvallisuus teemana - perehtyminen liikenneturvallisuusasioihin - syksyn kilpailun läpikäyntiä</p> <p>Kehotetaan läänin liikenneturvallisuustyön tehostamisprojektin nimissä vapaaehtois- järjestöjä huomioimaan ja tiedottamaan jäsenistölleen liikenneturvallisuusasioista - hyödynnetään kokemuksia muualta Suo- mesta</p> <p>Ideakilpailu kodinhoitajille tarkoituksena löytää ideoita siitä, kuinka vanhusten liikenneturvallisuutta voidaan edistää omassa työssä</p> <p>Osallistuminen mahdollisiin valtakunnalli- siin kampanjoihin</p>	<p>23.3</p> <p>maalis- huhtikuu</p> <p>toukokuu</p> <p>syksy</p> <p>syksy</p>	<p></p> <p>Liikenneturva Poliisi</p> <p>VYTY</p> <p>Liikenneturva</p>	<p>Nybo</p> <p>Beijar Piiparinen Ketola Vestergård</p> <p>Piiparinen</p> <p>Piiparinen</p> <p>Nybo Koivisto Vestergård</p> <p>Nybo</p>	

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994 - 1995

Lääni **Vaasan lääni** Sektori **Katsastus**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Opetustason nostaminen	Liukkaan kelin opetuksen vaatimusten kehittäminen - ajorataopettajia koulutetaan	1994	Liikenneturva	Kesti	1/95
Turvalliset kuljetukset	Raskaan liikenteen kuljettajien jatko-opetustarve kartoitetaan	1994/95		Korpiaro	4/95
MAHDOLLINEN LISÄHANKE AJAN SALLIESSA:					
Innovointi	Opetuslupaopettajan vaatimukset	1995		Mäkeläinen	10/95

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994 - 1995

Lääni Vaasan lääni Sektori Kouluosasto

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI- TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU- HENKIÖ	TOTEU- TUS
Liikennekasva- tus opetus- suunnitelman ajaksi	Läänin työryhmäraportti tiedoksi kuntien koulutuslautakunnille	kevät 94	konsultti	PR	
	Artikkeli OAJ:n Pohjanmaan piirin lehteen	kevät 94	Liikenneturva	SK	
	Aihe KTJ:n palaveriin	syksy 94	Liikenneturva	KE	
	Aihe koulunjohtajien tilaisuuksiin	syksy 94	Liikenneturva	KE	
Turvavälineet käyttöön	Esimerkkikoulut julkisuuteen (Seinäjoki, Vaasa, Kokkola)	kevät 94	Lehdistö, radio, TV	PR	
	Uusia pyöräilykypärää käyttäviä kouluja eri puolille lääniä	syksy 94	Työryhmä	Työryhmän jäsenet	
Liikennetur- vallisuus vetovoimai- seksi	Liikenneturvallisuusaiheisen videofilmin valmistuskilpailu kouluille ja oppilaitoksille	1994-95	TV taidetoimikunta Liikenneturva vakuutusyhtiöt	PR	
Liikennekasva- tusverkoston luominen	Liikenneyhdysopettajaverkon perustami- nen FREENET-verkon välityksellä	1994-95	Koulut ja oppilaitokset	PR	

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994 - 1995

Lääni **Vaasan lääni** Sektori **Poliisitoimi**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Riskikäyttäytymisen hallinta	Päivittäinen poliisivalvonta kiinnijoutumisriskin ylläpitämiseksi * rattijuoppo-, ajonopeus-, turvavyö- ja ajoetäisyysvalvonta	Jatkuvaa perustointia	Paikallispoliisi LP Tiedotusvälineet	Tulosvastuulliset	
Positiiviset asenteet	Liikennevalistus kouluissa	Kevät/syksy	Koulut	Tulosvastuulliset	
Käyttäytymismuutoksen aikaansaaminen rajatulla alueella	Valvontatiedotuskampanja	Kevät/syksy 94	Tiedotusvälineet Tielaitos Liikenneturva	Fräntilä	
Perustiedon kerääminen	Onnettomuusanalyysin laajentaminen	Käynnistys kevät 94	Paikallispoliisi LP	Fräntilä Vuorimaa	

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKILO	TOTEU-TUS
Ajanmukaisen liikenneturvalli- suusopasteen aikaansaanti kaavoittajille	Olemassa olevan monisteen läpikäynti ja jako kuntiin	Helmi- huhtikuu	Tielaitos (kunnat)	Toimisto- päälikkö Kankaan- pää-Valter- mann	
Liikenneturval- lisuusasiat esillä neuvotte- lupäivillä kerran kahdes- sa vuodessa	Neuvottelupäivien järjestäminen - kuntien luottamushenkilöt - kaavoittajat - konsultti	Syksy (jatkuva)	Tielaitos	Koulutus- päiviä järjestävät ylitarkastajat	
Liikenneturval- lisuusasiat säännönmu- kaisesti mu- kaan kaava- neuvotteluihin	Sovitaan toimistopäällikön ja ylitarkastaji- en välillä asiasta ja strategiasta	Syksy	Tielaitos Maakuntaliitot Kunnat	Kunkin alu- een ylitar- kastaja	

LIITE 6

Lapuan toimintasuunnitelmat vuodelle 1994

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Asialliset ja myönteiset asenteet lapsiin, vammaisiin ja vanhuksiin	Henkilökunnan kouluttaminen * Vastuuhenkilöiden koulutustilaisuuden järjestäminen; päivähoitohenkilökunta, vammaishuoltohenkilöstö, kotipalveluhenkilökunta. Päiväkodeista 6 hlöä, perhepäivähoitosta 3 hlöä, vammaishuollosta 3 hlöä ja kotipalvelusta 4 hlöä. * Henkilöstön jatkokoulutus, vastuuhenkilöiden toimesta työkohteissa.	13.4. tai 14.4.	Liikenneturva (tekn.toimi, terv.toimi)	Kärnä	
Aikuisten mallin vaikutus	Asenteisiin vaikuttamisen tehostaminen * Filmien, julisteiden ja keskusteluiden lisääminen.	jatkuva	Liikenneturva	Koulutetut vastuuhenk.	
Mahdollistetaan turvallinen liikkuminen	Turvalaitteiden käytön lisääminen * Turvalaitenäyttelyyn tutustuminen ryhmien kanssa ja näyttelyn kierrätys omissa toimipisteissä. * Kiertävä "kypäräukko" eri toimipisteissä. * Kypärien hankinta vammaisille (vammaisjärjestöt, kutsut, rahoituksen löytäminen) * Heijastinnauhojen ompelu ja kiinnitys (ompeluilta, vanhusten potkurit)	jatkuva touko/kesäkuu toukokuu syys/lokakuu	Vapaa-aika Terv.toimi Liikenneturva Liikenneturva Vamm.järjestöt, (muut hall.k.) Seurakunta	Työpaikkojen hlö-kunta Työpaikkojen hlö-kunta Vamm.toim.-hlöt (3) Laitinen Honkavirta Finnilä Tuomaala	
Itsenäisen liikkumisen lisääminen	Kädestäpitäen opastaminen turvalliseen liikkumiseen eri "asiakasryhmille" (vammaiset, päivähoito, vanhukset)	jatkuva	Terv.keskus Neuvolat	Työpaikkojen hlö-kunta	
Asenteisiin vaikuttaminen-/Turvallisen liikkumisen lisääminen	Tiedottaminen * Paikallisradioon juttuja, lehtiin haastatteluja ja sisäinen tiedotus (heijastin/kypärä).	alkuvuosi toistuva	Radio, lehdet, muut hall.k., srk, Tk, Saarenpääk., Kansalaisop.	Eri hall.k./vastuuhlöt	

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Jokainen odottava perhe käyttää turva-voita ja heijastimia	<ul style="list-style-type: none"> * Odottaville äideille suoritetaan neuvola-käynnin yhteydessä kysely turvavyön ja heijastimen käytöstä. Tiedot merkitään raskauden seuranta -lomakkeeseen. * Perhevalmennuskurssilla näytetään video "Vauva turvallisesti autossa". 	huhtikuu jatkuva		Palojoki	
Kaikki vauvaikäiset käyttävät turvatuinta	<ul style="list-style-type: none"> * 6 viikon lääkarineuvolan yhteydessä näytetään video "Vauva turvallisesti autossa". * Jatketaan turvaistuinten vuokrausta alle 1-vuotiaille. 	huhtikuu jatkuva		Lahtinen	
Lisätään leikki-ikäisten lasten turvavyön, heijastimen ja pyöräilykypärän käyttöä	<ul style="list-style-type: none"> * Järjestetään turvalaitenäyttely yhdessä vapaa-ajan ja sosiaalitoimen kanssa. Näyttelyä kierrätetään neuvolasta toiseen. * Osallistutaan vastuuhenkilöiden turvalaitetekoulutukseen. * Suoritetaan 4-vuotiaitten neuvolatarkastuksen yhteydessä kysely turvavyön, heijastimen ja pyöräilykypärän käytöstä. Tiedot merkitään neuvolan perustiedot-lomakkeeseen. * 4-vuotiaille jatketaan "Kulkunen"-lehtisen jakamista. * Esikoululaisten tarkastuksen yhteydessä kiinnitetään tehostetusti huomiota siihen, kuinka tuleva koulutie kuljetaan turvallisesti. 	huhtikuu huhtikuu toukokuu jatkuva jatkuva	Liikenneturva Sos.toimi Vapaa-aika	Mäkynen Palojoki	
Ala-ast. opp. käytt.pyöräilykypäriä, heijastimia ja turva-voita yhä enemmän	<ul style="list-style-type: none"> * Terveystarkastuksissa ja vammojen hoitotilanteissa tehostetaan keskustelua liikenneturvallisuudesta. 	huhtikuu jatkuva		Peltola	
Oppilaiden vanhemmat tietävät lapsensa liikenteellisen kehityksen	Järjestetään vanhempainilloissa ja vanhempienyhdistyksille tiedotusta esim. pyöräilyvammoista ja lasten liikenteellisestä kehityksestä . Apuna käytetään mm. videoita.	tempauksittain syksy 94, kevät 95	Liikenneturva Koulu Lapuan Sanomat	Palojoki	
Saada yläasteen, lukion ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijat ymmärtämään oma vastuunsa liikenteessä	<ul style="list-style-type: none"> * Terveystarkastuksissa ja vammojen hoitotilanteissa keskustellaan tehostetusti liikenneturvallisuuskysymyksistä, erityiskohteena mopo- ja kevarikuljettajat * Suoritetaan ajokortin saajille terveystarkastuksen yhteydessä erillisenä kyselylomakkeella kysely asennoitumisesta kuljettajana liikenteeseen * Näytetään kutsuntaikäisille terveystarkastuksen yhteydessä video "Teiden kuningas". Odotustilaan esille liikenneturvallisuusjulistetta. 	huhtikuu jatkuva tammikuu jatkuva maaliskuu	Liikenneturva	Palojoki Kuikka Palojoki	

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
<p>Työikäisten työmatkaliikenne turvalliseksi, vaaratilanteet tietoon, turvavyöt, heijastimet, kypärät käyttöön</p> <p>Lisätään vanhusten tietoa turvalaitteista ja mahdoll. moni vanhus käyttää niitä</p> <p>Lisätään henkilökunnan tietoa vanhus-ten tapaturmis-ta ja niiden ehkäisystä</p> <p>Kuljettajan vastuun ymmärtämisen lisääminen ajokorttitarkastuksissa</p> <p>Lisätään lapualaisten tietoisuutta oman paikkakunnan liikenteellisistä riskitekijöistä ja saada heidät näkemään oma vastuunsa liikenteessä</p>	<p>* Suoritetaan työterveyshuollon asiakaille kysely erillisellä kyselylomakkeella heidän työmatkastaan.</p> <p>* Tehdään terveystakeskuksen omalle henkilökunnalle työmatkakartoitus.</p> <p>* Osallistutaan asiaa koskevaan koulutustilaisuuteen.</p> <p>* Järjestetään turvalaitenäyttely (kävelykepit, jääpiikit, liukuesteet kenkiin, heijastimet ym.), jota kierrätetään kotisairaanhoidossa, vastaanotto-osastolla, vuodeosastoilla, neuvoloissa, vanhustentaloissa ym.</p> <p>* Järjestetään henkilökunnalle koulutustilaisuus vanhusten liikennetapaturmista yhdessä Stakesin kotitapaturmien ehkäisykoulutuksen kanssa.</p> <p>* Ajokorttitarkastusten kehittäminen. Valistusta lisätään eri riskitekijöistä liikenteessä kuten lääkkeet, väsymys ym. Erikoiskohteena iäkkäät kuljettajat.</p> <p>* Järjestetään erillisellä tilastointilomakkeella kysely vastaanotto-osastolla liikenneonnettomuuksista. Tiedotetaan kaupunkilaisille kyselyn avulla saadut tiedot.</p>	<p>syyskuu jatkuva</p> <p>syyskuu</p> <p>huhtikuu</p> <p>syyskuu</p> <p>lokakuu</p> <p>lokakuu</p>	<p>Liikenneturva</p> <p>Liikenneturva Sos.toimi Fysioterapia Lapuan Sano-mat</p> <p>Lääkärit</p> <p>Vast.otto-os. Tekn.toimi Poliisi Lapuan Sano-mat Simpsiö 969</p>	<p>Saari</p> <p>Palojoki</p> <p>Jylhä Palojoki</p> <p>Palojoki</p> <p>Kalliola Palojoki</p>	

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Turvallinen koulutie	<ul style="list-style-type: none"> * Kaikkien koulujen yhteinen kampanjavilikko <ul style="list-style-type: none"> - vanhempainillat koulukohtaisesti, aiheena liikennekasvatus (kaikilla kouluasteilla) - vinkkejä ja toimintaohjeita liikennekasvat. (Tietolehti-opettajille Liikenneturvasta) - videofilmin valmistaminen - koulumatkakartoitus * Merkit "Turvallinen koulutieni" koulujen läheisyyteen <ul style="list-style-type: none"> - merkit tehtäisiin ala-asteen kouluilla opettajan johdolla - merkkien suunnittelukilpailu * Luentosarja "Liikenteessä" kansalaisopistossa. Sen jälkeen haastekampanja aiheena käyttäytyminen ja liikkuminen liikenteessä * Kurssi koulukuljettajille kansalaisopistossa 	syyskuu	<p>Tied.väl./poliisi, Liikenneturva</p> <p>Autoliitto/ muut hall.k</p> <p>Matti Toppari (Alavus)</p> <p>Liikenneturva</p>	<p>Koulujen yhteyshenkilöt</p> <p>Koulujen joht.</p> <p>Kansalaisopiston rehtori</p> <p>Kansalaisopiston rehtori</p>	
Turvavälineet käyttöön	<ul style="list-style-type: none"> * Heijastinnauha (ala-aste) <ul style="list-style-type: none"> - jokaisen koululaisen asuun - tiedottaminen paikallislehden ja -radion kautta - kilpailu (heijastimen paikka jne.) 	Syyskuun lopussa	Poliisi, auto-koulut, Autoliitto, SPR		
Turvallisesti liikenteessä	<ul style="list-style-type: none"> * Talvi- ja liukkaankelin harjoittelu <ul style="list-style-type: none"> - tietoiskut keskiasteen kouluilla - kurssi parin viikon päästä tietoiskujen jälkeen - kokeilu keväällä ja jatko syksyllä * Mopokurssi (-kerho) <ul style="list-style-type: none"> - yläasteen oppilaille - opastustoimintaa liikennekäyttäytymisessä ja mopojen korjaamisessa 	Syksy	Liikenneturva, poliisi, autokoulu		
		Kevät Syksy	Autoliitto	Autokoul.op. Leiviskä	
		Kevät	Vap.ajan toimik MLL:n johtok raittiussiht. kansal.opl.	Tuomo Laitila	
Turvavälineet käyttöön	<ul style="list-style-type: none"> * Pyörällykypärät <ul style="list-style-type: none"> - ensimmäiselle luokalle tulevien (n. 180 opp.) kattaminen kypärin - koulukohtaiset hankinnat - tiedottaminen lehdistössä ym. 	Kevät	Terv. ja sos.toimi, Tielaitos	Koulujen vastuuhenk.	

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994

Kokeilualue **Lapua** Hallintokunta **Vapaa-alkatoimi**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Tavoite, joka kattaa kaiken toiminnan:	<ul style="list-style-type: none"> * Näyttely; kypärät, heijastimet, muut turvamateriaalit * Urheilutalo 	2.5.-11.5.	Liikenneturva	Ikola, Sipilä, Haapalainen, Smolander, Kotala	
Myönteinen suhtautuminen liikenteeseen/tiedon jakaminen	<ul style="list-style-type: none"> * Liikennekilpailu ala- ja yläasteen oppilaille 	16.5.	Poliisi Koulutoimi	Maunumaa, Haapalainen Sipilä	
Vastuu toisista ja itsestä liikenteessä	<ul style="list-style-type: none"> * Lapua-Kauhava pyöräilykampanja * Traktori- ja konetaitokilpailu * Mopokurssi 14-16 -vuotiaalle 	14.-29.5. toukokuu vk 18	Liikunta 4H autokoulu, MLL, koulu	Kankaanpää Kotala Sipilä Laitila	
Lasten asema liikenteessä	<ul style="list-style-type: none"> * Lasten leirit -94, 8-13 v., 4 teemapäivää Liikennekäyttäytyminen <ul style="list-style-type: none"> - kilpailuja - teemaan liittyviä videoita/filmejä - luontopolku liikenneteeman mukaan - moottoripyöräpoliisin vierailu - EA-tietous * Suuret urheilutapahtumat FIN 5-julistennäyttely (vanh. Patruunatehtaalla) * Päiväkodit; liikennepuisto omassa pihassa 	kesäkuu heinäkuu	Poliisi Autokoulu SRK	Ikola Sipilä Smolander	
Asenteisiin vaikuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> * Liikenneinfo; urheilutalo (pysyvä materiaali-piste) * Raittiusliikkeen liikenne- ja liikenneturvallisuustunnit koululilla * Teemailtoja nuorten kokoontumistiloissa 	1995 jatkuva jatkuva	Liikenneturva Koulut Raittiustoimi Nuorisotoimi Poliisi	Työryhmä Sipilä Sipilä Haapalainen	

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994

Kokeilualue **Lapua** Hallintokunta **Tekninen toimi**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKILÖ	TOTEU-TUS
Onnettomuuksien vähentäminen risteyksissä	<ul style="list-style-type: none"> * Lähtötilannekartointus <ul style="list-style-type: none"> - onnettomuuskarttojen koostaminen - vaarallisiksi koetut risteysalueet -- kysely muut hallintokunnat * Tutkitaan, voidaanko ongelmakohtien turvallisuutta parantaa teknisillä ratkaisuilla * Tiedottaminen pahimmista kohteista ja mahdollisista teknisistä ratkaisuista ongelma-kohtiin * Liukkaan kelin ajokoulutus ja harjoitus omalle henkilöstölle 	<p>Tammi-kuu/jatkuva Huhtikuu Maalis/huhtikuun alku</p>	Muut hall.k./poliisi/tielaitos	Jokisaari/Lepistö	
Kevyen liikenteen onnettomuuksien vähentäminen kohderyhmänä mopoilijat	<ul style="list-style-type: none"> * Kokonaissuunnitelma keskustan alueelle <ul style="list-style-type: none"> - liikenneverkkoon liittyvä liikenneturvallisuustarkastelu (yleiskaava) 	<p>Touko/kesäkuu</p> <p>Kesäkuu</p>	<p>Tielaitos/autokoulu</p> <p>Lehdistö/paik. radio</p>	<p>Jokisaari/työryhmä</p> <p>Jokisaari/Lepistö</p>	
Asenteisiin vaikuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> * Tiedotus, koulutus omalle henkilöstölle <ul style="list-style-type: none"> - työmatkaliikkuminen - työssä liikkuminen <p>(vastuuhenkilökoulutus 13. tai 14.4.)</p>	<p>Talvi</p> <p>Lokakuu</p>	<p>Autoliitto/koulutoimi</p> <p>Muut hall.k./tielaitos/LH/poliisi</p>	<p>Jokisaari</p> <p>Teräväinen</p>	
Turvalaitteet	<ul style="list-style-type: none"> * Turvalaitteiden käytön tehostaminen oman henkilökunnan keskuudessa <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkakokoukset 	<p>Marras-kuu</p> <p>Marras-kuu</p>	<p>Liikenneturva/työsuojelupiiri/ muut hall.k.</p> <p>Poliisi/Liikenneturva/työsuojelupiiri</p>	<p>Jokisaari</p> <p>Jokisaari</p>	

LIITE 7

Kauhajoen toimintasuunnitelmat vuodelle 1994

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994

Kokeilualue **Kauhajoki** Hallintokunta **Sosiaalitoimi**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Ikäihmiset tuntevat elin-ympäristön turvalliseksi	Kotipalveluhenkilöstön kouluttaminen työkokouksissa -> tiedon kulku vanhuksille	Helmi-maaliskuu	Poliisi ja Autoliitto	Piikkilä Luoma	
	Tiedotustilaisuudet Vanhaintuki Ry:n vuokratiloissa	Kevät 94			
Päivähoitokul-jetukset turval-lisiksi	Vanhempainilta lasten vanhemmille	Kevät 94	Lääkäri Vakuutusyhtiö Liikenneturva Lehdistö	Hautaviita Ojaniemi Tuisku	

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994

Kokeilualue **Kauhajoki** Hallintokunta **Terveystoimi**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKILO	TOTEU-TUS
Neuvolaikäis- ten ja heidän vanhempiensa tiedon lisäämi- nen	Turvaistuinten ja pyöränistuinten käyttöön opastaminen - 4-vuotiaille jaetaan "Kulkunen-liikenne- opas" -kirjanen ja keskustellaan pihapiirin laajentamisesta - Suositellaan pyöriin turvaviirejä - 6-vuotiaiden kanssa käydään koulureitti läpi esikoulutarkastuksen yhteydessä - Neuvoloihin kypärä- ja viirimallit			Neuvolan lasten terveyden- hoitajat	
Tiedon lisää- minen					
- yläasteella	Heijastimen käytöstä esim. video Mopoilijoille moottoripyöräilijöiden kurssit yhteistyössä koululääkärin kanssa		Mp-kerho Urheiluautoilijat Koulut	Arola Rinne	
- lukiossa (muut nuoret)	Autoilijoille esim. paikallisen rallikuskin opetusta radalla yms.		Poliisi	Rinne	
yli 45-vuotiaat näkevät myös pimeällä	Hämäränäkötesti/silmälääkärin tarkastus			Rinne	
Yli 70-vuotiaat ajokuntoisia	Ajokokeet ajokortin uusijolle (?)		Poliisi/ katsastus		
Ensiaputaito- jen paranta- minen	Ensiapukurssit				

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994

Kokeilualue **Kauhajoki** Hallintokunta **Sivistystoimi**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Kulkureitit kes-kustassa turvallisiksi	Keskusta-alueen ala-asteiden oppilaiden suorittama koulureittien kartoitus	1994		Rinne	
	Yläasteen oppilaiden suorittama koulureit-tien kartoitus	1993		Koski-Lammi	
	Opettajille tietoa (opetussuunnitelmatyö)	1994	Muut hallinto-kunnat	Koulutoi-menjohtaja	
Liikenneturval-lisuus lä-päisyperi-aatteella mukana kaikis-sa oppiai-neissa	Liikennekasvatuksen opetussuunnitelma kopioidaan uudelleen kouluille			Markku Nur-mi/ Kirjasto	
Tietouden lisääminen	Tietoa kuntalaisille (liikenneturvallisuus-teemakuukausi)	5.1994	Eri hallintokun-nat Poliisi Liikenneturva		
	* näyttely	5.1994			
	* teemanumero paikallislehdessä	5.1994	Kunnan työryhmä		
	* koulujen liikennekilpailut	5.1994		Koulunjohta-jat	
	* koulujen väliset liikennekilpailut	5.1994	Tekninen os.	Koulunjohta-jat	
	* Kauhakappi-liikennekilpailu	5.1994	AL/YM	Piikkilä	
	"Älä aja päälle" -kyltit	3-8.1994	Koulut	Laurila	
	Kypäräseuranta	1994	Koulut		

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994

Kokeilualue **Kauhajoki** Hallintokunta **Vapaa-aika**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
* 7-15 -vuoti-aat	Radion nuorten ohjelmiin liikennetietoisku- ja	1994-95	Radio Paitapiis- ka Nuorisopalv Poliisi		
* alle 15-vuoti-aat	Nuorten teatterikerho * kiertävä teatteriesitys kouluille * liikennevalistusta nuorten tekemänä	1994-95	Yläaste Ala-aste Kansalaisopisto Kauhajoen NS	P Ala-Fossi	
	Liikennepuisto (kiinteä) * ohjattua liikenneopastusta	1996	Rakennuttaja- palv Poliisi Nuorisopalv	P Ala-Fossi	
* Kaikki	Suomi pyöräilee -tapahtuma * valtakunnallinen * rastikysymyksiä	14.8.94	NS-Team 92 Liikuntapalv Poliisi	P Granlund	
* alle 11-vuoti-aat	Leiri * teemalla liikennekasvatus: kuinka kuljen valoissa ja ylitän tien	6/94 6/95	Raittiuspalv Nuorisopalv Vakuutusyhtiöt Poliisi Liikenneturva	S Nurmela M Piikkilä	
Kerholaiset osaavat sään- nöt	Kerho-ohjaajien koulutus * kaikille (nuoriso- ja liikuntajärjestöt) järjestöohjaajille liikennekoulutusta siitä kuinka he voivat opettaa nuorille lii- kennekasvatusta * ohjaajat jakavat heijastimia nuorille * heijastinsuunnistusta lamppujen avulla	kevät 1994	Poliisi Liikenneturva Vakuutusyhtiöt Nuoriso- ja liikuntapalv. Suunnistusjsto	P Ala-Fossi P Huhtala	
Tiedotustoi- minnan kehit- täminen	Sarjakuva paikallislehteen * liikenneaiheiset sarjakuvat Kauhajoen Kunnallislehteen Tietoiskut nuorille * nuorisotalo Räimiskällä videotietoiskuja liikenteestä * poliisin vierailu	5/94 syksy 94 kevät 94	Nuorisopalvelut Nuorisopalvelut Poliisi	J Arkela P Ala-Fossi	

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994

Kokeilualue **Kauhajoki** Hallintokunta **Vapaa-alka**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKIÖ	TOTEU-TUS
Turvallinen liikkuminen					
* yli 15-vuotiaat	Mopokurssi	5/94	Autokoulu Moottoripyöräkerho Liikkuva poliisi Terveyskeskus Nuorisopalv	P Ala-Fossi	
* Kaikki	Pyöräretki	6/94	Liikuntapalv Poliisi Nuorisopalv Liikenneturva Pyöräisto	P Granlund	
* 12-17 -vuotiaat	Teemadiskot	27.5. Syksy 94	Nuorisotalotmk Nuorisopalv Raittiuspalv Poliisi	S Nurmela	
* 13-15 -vuotiaat	Nuorten liikennekerho * koulun kerhona * liikennesääntöjen opetus * liikennekäyttäytyminen * uudet liikennejärjestelyt * VIDEOFILMIEN tekoa eri teemoilla * jne.	94-95	Yläaste Ala-aste Vakuutusyhtiö Liikenneturva Paikallis-TV Kameraseura	P Ala-Fossi	
* 7-15 -vuotiaat	Liikenteen teema-aiheinen piirustuskilpailu	Syksy 95	Ala-asteet Yläaste Vakuutusyhtiö Liikenneturva Nuorisopalv	P Ala-Fossi	

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma vuodelle 1994

Kokeilualue **Kauhajoki** Hallintokunta **Tekninen toimi**

TAVOITE	TOIMINTA	AJOI-TUS	YHTEISTYÖ	VASTUU-HENKILO	TOTEU-TUS
Informointi tieprojektin aikana opastuksen kehittäminen	Kartta liikkumisesta työn aikana Yrityskyltit Paikallis-TV:n hyväksikäyttö Viitoituksen selkeyttäminen Liikennevalokäyttäytyminen (kaista-ajo ja pysäköintitaskut)	Työ- vaiheen mukaan Kevät 94	Kunta/ tiel/ poliisi Nuoriso/auto- koulu/kunta/tiel	Työmaan päälliköt Työmaan päälliköt	
Liikenneympäristön parantaminen	Näkemäesteiden poisto Järjestyssäännön määräykset Liikennejärjestelyt (koulujen pihat, koulu- kyyditys ym.)	Jatkuva Lausunto 1.94 31.- 5.95 menn. Remont- tien yh- teydessä	Kunta/poliisi Tekn/koulut/tiel	Piirainen Esittelijä/työ- ryhmä Houtsonen	
Nuorten liikenne-tietoisuuden parantaminen	Liikennekilpailut Liikennepuisto	Keväisin	Kunta/opettajat Kuntajärjestöt	Piirainen Piirainen	
Turvallisemman liikenneympäristön suunnittelu	Liikennealueiden mitoitus (näkemäalueet, risteykset) Viitoitus Kevyen liikenteen väylien kartta	Jatkuva Kevät 95 menn.		Laurila Yli-Halkola	
Yhteistyön parantaminen	Kolaritiedot poliisilta Tienpitäjän ja poliisin yhteispalaverit Liikennekasvatus keskustan tiejärjestely- jen jälkeen Ennakoivan ajon kurssi henkilökunnalle Liikenneympäristön vivahteiden huomioi- minen	Jatkuva Kerta/ vuosi Syksy 95	Kunta/poliisi Kunta/poliisi/ tiel Autok/kunta/ tiel Kunta/autok Kunta/autok	Piirainen Kantojärvi Työmaan päälliköt Kantojärvi Kantojärvi	

LIITE 8

Mittausmenetelmän kaavakkeet

LIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

SEURANNAN TAVOITE:

Liikenneturvallisuustyön toiminnan seurannalla pyritään keräämään tietoja eri toimintojen vaatimista resursseista ja kustannuksista, joita sitten voidaan verrata saavutettuihin tuloksiin. Seurannan tuloksia pyritään hyödyntämään valtakunnallisesti suunniteltaessa erilaisia liikenneturvallisuutta parantavia toimintoja.

LOMAKKEIDEN TÄYTTÖOHJE:

- Lomake 1: Lomakkeen täyttö aloitetaan jo toimintasuunnitelmaa laadittaessa, jolloin täytetään työn tavoite- sekä osa-toimintakohdat.
Työn aikana seurataan toiminnan vaatimia työtunteja ja muusta kuin normaalityöstä aiheutuneita kustannuksia (esim. materiaali - tai kouluttajakustannuksia). Tiedot täytetään lomakkeeseen seuraavan vuoden tammikuussa.
- Lomake 2: Tässä ennen/jälkeen lomakkeessa täytetään sarake "ennen", ennen toiminnan alkamista. "Jälkeen"- kohdat täytetään vuosittain. Ensimmäisen kerran "jälkeen"-kohta täytetään noin vuosi toiminnan alkamisen jälkeen.
- Lomake 3: Lomake täytetään aikaisintaan noin kaksi vuotta työn aloittamisen jälkeen.

AIKATAULU:

	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi
1. Toiminnan toteutus	1	1	1	1 .....
2. Toiminnan arviointi	. (2)	. 2	. 2	. 2 .....
3. Toiminnan vaikutus			... 3	... 3 .....

HUOMAUTUKSIA:

Täytettyjen lomakkeiden kopiot pyydetään lähettämään (myös puutteellisesti täytetyt) seuraavaan osoitteeseen :

Liikenneturva /Matti Järvinen , PI 29, 00421 Helsinki
Täyttöohjeita saa tarvittaessa : LTT-Group Oy/ Kautiala tai
Heinonen, puh. 931-2484 111 tai Liikenneturva/ Järvinen
puh. 90-566 71.

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

1. TOIMINNAN TOTEUTTAMINEN:

Tavoite: Polkupyöräkypärän käytön lisääminen

Osatavoite: % polkupyöräilijöistä käyttää kypärää

% polkupyöräonnettomuutta vähemmän

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Toiminta (ja vastuuorg./-henkilö)	Tavoite	Toteutunut	Toteutunut (%)	Käytetyt työtunnit	Kust. (muut) (mk)	Kustan. yhteensä (mk)*
Esimerkki: Pp-kypärän hankinta	250	150	60	22	7500	
Pp-kypärän hankinta						
Info-tilaisuuksia/oppitunteja pidetään						
Kypäränäyttelyjä (turv.väl.) järjestetään						
Tiedotetaan lehdistössä tai muissa tiedotusvälineissä						

HUOMAUTUKSIA:

* Liikenneturva täyttää

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

2. TOIMINNAN TOTEUTUKSEN ARVIONTILOMAKE:

Tavoite: Polkupyöräkypärän käytön lisääminen

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Havainto:	Ennen		Jälkeen		Jälkeen	
	Pvm:		Pvm:		Pvm:	
	Otos	%	Otos	%	Otos	%
Esimerkki: Käyttäjämäärä Havaintopaikka: Koulukatu	5/100	5	50/125	40	80/100	73
Käyttäjämäärä Havaintopaikka:						
Käyttäjämäärä Havaintopaikka:						

Henkilökunnan arviointi siitä, mikä osatoiminta on eniten vaikuttanut toiminnan toteutukseen:

HUOMAUTUKSIA:

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

3. TOIMINNAN VAIKUTUS ONNETTOMUUSMÄÄRIIN:

Tavoite: Polkupyöräkypärän käytön lisääminen

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Onnettomuustyyppi:	Ennen v. ____ onn./v	Jälkeen v. ____ onn./v	Onn.kust. säästö* mk	Jälkeen v. ____ onn./v	Onn.kust. säästö* mk	Huom!
Esimerkki: pp-onnettomuus:						
kuol.joht.onn./7-18v,	2	1	1200000	1	1200000	
loukk.joht.onn./7-18v	7	4	141000	3	188000	
Pp-onnettomuus:						
kuol.joht.onn./0-6v,						
loukk.joht.onn./0-6v						
Pp-onnettomuus:						
kuol.joht.onn./7-18v,						
loukk.joht.onn./7-18v.						
Pp-onnettomuus:						
kuol.joht.onn./yli 18v.						
loukk.joht.onn./yli 18v.						

* Kunnan osuus onnettomuuskustannuksista on n. 14% kuolemaan joht. ja n. 22% loukkaantumiseen joht. onnettomuuden kustannuksista. Vuonna 1993 kuol. joht.onnettomuuden kust. olivat 8.9 Mmk ja loukkaantumiseen joht. onn.kust. 213 000 mk. Onnettomuuskustannussäästöt kunnalle ovat siten (v. 1993 hintatasossa): Kuol.joht.onn. 1.2 Mmk ja loukkaantumiseen joht. onn. 47 000 mk. (Lähde: Uudenmaan läänin liikenneturvallisuu-
työ 1992 ja Tielaitoksen Ajokustannukset 1993).

Toiminnan vaikutus ihmisiin (tunne/koettu turvallisuus):

Toiminnan tehokkuus:

Toiminta, jonka kustannukset ovat olleet _____ mk

on johtanut _____ mk:n onn.kust. säästöihin kunnan taloudessa.

HUOMAUTUKSIA:

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

1. TOIMINNAN TOTEUTTAMINEN:

Tavoite: Mopoilijoiden liikennekäyttäytymisen parantaminen

Osatavoite: Häiritesevä ajo kevyen liikenteen väylällä loppuu

Mopo-onnettomuudet vähenevät ____ %

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Toiminta (ja vastuuorg./-henkilö)	Tavoite	Toteutunut	Toteutunut (%)	Käytetyt työtunnit	Kust. (muut) (mk)	Kustan. yhteensä (mk)*
Esimerkki: Mopo-kerhon perustaminen (N.N)	2	1	50	10	3500	
Mopo-kerhon perustaminen						
Ajoharjoitteluradan rakentaminen						
Info-tilaisuuksien järjestäminen						
Tiedotteiden jakaminen						

HUOMAUTUKSIA:

* Liikenneturva täyttää

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

2. TOIMINNAN TOTEUTUKSEN ARVIONTILOMAKE:

Tavoite: Mopoilijoiden liikennekäyttäytymisen parantaminen

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Havainto:	Ennen		Jälkeen		Jälkeen	
	Pvm:		Pvm:		Pvm:	
	Otos	%	Otos	%	Otos	%
Esimerkki: Mopoilijoita kevyen liikenteen väylällä	32/100	32	20/120	17	5/100	5
Mopoilijoita kevyen liikenteen väylällä						
Mopoilijat ajavat ylinopeutta						
Häiriökäyttäytyminen (turha ajo) keskustassa						
Asia lehdistössä esillä						

Henkilökunnan arviointi siitä, mikä osatoiminta on eniten vaikuttanut toiminnan toteutukseen:

HUOMAUTUKSIA:

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

3. TOIMINNAN VAIKUTUS ONNETTOMUUSMÄÄRIIN:

Tavoite: Mopoilijoiden liikennekäyttäytymisen parantaminen

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Onnettomuustyyppi:	Ennen v.____ onn./v	Jälkeen v.____ onn./v	Onn.kust. säästö* mk	Jälkeen v.____ onn./v	Onn.kust. säästö* mk	Huom!
Esimerkki: Mopo-onnettom: kuol.joht.onn./14-17 v. loukk.joht.onn./14-17 v.	2 7	1 3	1200000 188000	0 2	2400000 235000	
Mopo-onnettomuus: kuol.joht.onn./14-17 v. loukk.joht.onn./14-17 v.						
Mopo-onnettomuus: kuol.joht.onn./yli 17 v. loukk.joht.onn./yli 17 v.						
Muut onn.						

* Kunnan osuus onnettomuuskustannuksista on n. 14% kuolemaan joht. ja n. 22% loukkaantumiseen joht. onnettomuuden kustannuksista. Vuonna 1993 kuol. joht.onnettomuuden kust. olivat 8.9 Mmk ja loukkaantumiseen joht. onn.kust. 213 000 mk. Onnettomuuskustannussäästöt kunnalle ovat siten (v. 1993 hintatasossa): Kuol.joht.onn. 1.2 Mmk ja loukkaantumiseen joht. onn. 47 000 mk. (Lähde: Uudenmaan läänin liikenneturvallisuuksien 1992 ja Tielaitoksen Ajokustannukset 1993).

Toiminnan vaikutus ihmisiin (tunne/koettu turvallisuus):

Toiminnan tehokkuus:

Toiminta, jonka kustannukset ovat olleet _____ mk

on johtanut _____ mk:n onn.kust. säästöihin kunnan taloudessa.

HUOMAUTUKSIA:

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

1. TOIMINNAN TOTEUTTAMINEN:

Tavoite: Kontaktiverkon kehittäminen

Osatavoite: %:lla henkilökunnasta on perustiedot liik.turv.työstä

% henkilökunnasta osallistuu liik.turv.koulutukseen

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Toiminta (ja vastuuorg./-henkilö)	Tavoite	Toteutunut	Toteutunut (%)	Käytetyt työtunnit	Kust. (muut) (mk)	Kustan. yhteensä (mk)*
Esimerkki: Vastuuhenkilöiden nimeäminen (toimintavalmius)	5	4	80	5	500	
Vastuuhenkilöiden nimeäminen ja heillä toimintavalmius						
Henkilökunnan kouluttaminen						
Henkilökunnan tehtävä:						

HUOMAUTUKSIA:

* Liikenneturva täyttää

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

2. TOIMINNAN TOTEUTUKSEN ARVIONTILOMAKE:

Tavoite:

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Havainto:	Ennen		Jälkeen		Jälkeen	
	Pvm:		Pvm:		Pvm:	
	Otos	%	Otos	%	Otos	%
Esimerkki: Henkilökunnalla on perus- tiedot liik.turv.asioissa	6/120	5	20/110	18	60/120	50
Henkilökunnalla on perus- tiedot liik.turv.asioissa						
Henkilökunta ottaa liik.turv. asiat esille a) usein b) joskus						
Lehdistöpalaute (kertaa) Asiakaspalaute (kertaa)						

Henkilökunnan arviointi siitä, mikä osatoiminta on eniten vaikuttanut toiminnan toteutukseen:

HUOMAUTUKSIA:

--

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

3. TOIMINNAN VAIKUTUS ONNETTOMUUSMÄÄRIIN:

Tavoite:

KUNTA:

Hallintokunta:

Muut osallistujat:

Päivämäärä:

Vastuuhenkilö:

--

--

--

--

--

--

Toiminnan vaikutus ihmisiin (tunne/koettu turvallisuus):

Toiminnan tehokkuus:

Toiminta, jonka kustannukset ovat olleet _____ mk on johtanut siihen, että _____ % henkilökunnasta ottaa liik.turvallisuus asiat esille työssään.

HUOMAUTUKSIA:

--